

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fleri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Vapleca și contele Aehrenthal?

Arad, 2 Decemvrie.

Demisia baronului Conrad de Hötendorf, șeful de până acum al statului major austro-ungar, a avut ecoul unei mari senzații nu numai în monarhie, ci și în politica europeană. Prăbușirea năprasnică a bărbatului care s'a bucurat de cea mai înaltă situație militară într'un stat de greutatea monarhiei noastre, comportă fără îndoială însemnătatea unui remarcabil eveniment în politica externă. Când însă această prăbușire e cauzată de împrejurări ca cele ce se confirmă azi și din surse oficioase și urmează într'un moment de încordări externe atât de primejdioase ca cele actuale, evenimentul ia în mod firesc proporțiile unei universale senzații.

Căci să revenim azi mai pe lag asupra cauzelor cari au necesitat îndepărtarea baronului Conrad de Hötendorf. Un comunicat, inspirat afirmativ chiar de moștenitorul de tron, indică drept cauză principală existența unor *vechi divergențe între fostul șef al statului major și între contele de Aehrenthal, ministrul de externe*. Baronul Conrad de Hötendorf era, anume, de părerea, că, în actuala situație externă, dominată de atâta nesiguranță, șeful armatei nu poate să ia răspundere în fața evenimentelor ce par a se anunța, decât dându-i-se și lui latitudinea să petreacă statornic și intens cu atențiune simptomele externe, ca astfel să-și poată potrivi acțiunile în mod prealabil constelațiilor politice. Se pare că baronul Conrad de

Hötendorf și-a și revendicat în situația dată acest drept, dar că observațiile ce a făcut urmărind statornic constelațiunile politice i-au inspirat cu totul alte hotărâri și planuri decât cele pe cari le credea salutare un alt personaj, mai competent în rolul său de astrolog politic: contele de Aehrenthal, ministrul de externe. Intre șeful politicii externe și cel al armatei — spune comunicatul din chestiune — s'au ivit deci *suprafețe de frecare*, cari au rezultat o încordare prea insuportabilă, decât să nu se impuie alternativa jertfirei unuia din doi. Jertfa a trebuit să fie baronul Conrad de Hötendorf, pentru că situația lui, contemplată la lumina intereselor externe de azi ale monarhiei, se înfățișa, fără îndoială, de-o importanță relativ inferioară.

Aceste interese culminează în menținerea unor relații neîncordate cu Italia — după cum afirmă, nu numai marile ziare din monarhie, ci mai ales cele berlineze — măcar până la o soluție definitivă a războiului tripolitan. Relațiile aceste au fost îndeajuns de primejdioase în urma atitudinilor pe cari a trebuit să le ia monarhia în diferite faze recente ale războiului și din o nouă atingere adusă lor puteau să rezulte ostilități cari numai cu arma mai puteau fi decise. E bine, — spun vocile de presă din Germania — că monarhul l'a sacrificat nu pe contele de Aehrenthal, ci pe șeful statului major, pentru că politica acestuia amenința nu numai cu desfacerea alianței cu Italia, ci putea provoca o serioasă primejdie a păcii. „Vossische Zeitung” spune chiar, că baronul Conrad de Hötendorf a fost capul vizibil al pre-

tinsului *partid războinic*, partid ale cărei intenții sunt în desacord cu politica Germaniei.

Dacă există aievea un partid războinic în monarhie, noi, toate popoarele monarhiei, nu putem decât să ne bucurăm de soluția ce s'a dat conflictului dela conducere, deși această soluție înseamnă un nou triumf al gestiunii contelui Aehrenthal, omul care a influențat atâtea favoruri făcute politicii panmaghiare în monarhie. O împrejurare ne trezește însă nedumeriri. Ziarele germane au aierul de a denunța că șeful nevăzut al pretinsului partid războinic ar fi însuși viitorul cap al monarhiei, moștenitorul Franz Ferdinand. Ne supun adânci sentimente de loialitate ori de câte ori ne cugetăm la personalitatea mare și luminoasă a viitorului nostru monarh și avem pentru concepțiile lui superioare, pe care ni-lea tradat deja de mult în liniile lor dominante, o simpatie pronunțată. Și dacă baronul Conrad de Hötendorf a putut să se bucure atât de mult de încrederea moștenitorului, cum se poate ceti aceasta din comunicatul ce se atribuie biroului Alteței Sale (publicăm acest comunicat în alt loc al ziarului), nu putem să ne învingem nedumerirea, că versiunile și comunicatele ce circulă actualmente asupra demisiei de ieri nu pot să ne dea lămurirea deplină a plecării șefului statului major. Admitem — după cum spunea ieri și corespondentul nostru, întemeiat pe destăinuirile ce a primit dela un înalt personaj militar, — admitem, că baronul Conrad de Hötendorf a ridicat pretenții militare irealizabile azi și că îndepărtarea lui e potrivită să aducă

Scrisoare lui Goga.

De-acum te las pe tine și pe-ai tăi
Și-Ardealul plin de cântece și jocuri,
De mândre fete și voinici flăcăi...
Știu eu dacă mai vin pe-aceste locuri?

Ce dor mi-era de ele, — căci pe-aici
Am petrecut, copil, odinioară. —
Te sperii când de pe trecut ridici
Paimjenişul care-l înfășoară!

De-ași fi rămas, ca tine, în Ardeal,
Statornic sfânt al datinei străbune,
Intr'o căsuță albă, sub un deal,
Ferită de primejdii și furtune;

De-ași fi rămas acolo, să muncesc
Incunjurat de oameni cum se cade
In albele cămăși ce strălucesc
Ca spuma de șuvoaie în cascade;

De-ași fi rămas în casa de sub deal
De unde'n neguri vezi sclipind Carpații!...
Dar eu m'am dus și te-am lăsat, Ardeal,
Ca un fugar mi-am părăsit eu frații...

Și ce frumos e să fi rămas
Alături de oală și cu tine,

Să'nalț și eu pentru dreptate-un glas,
Și să v'ajut în lupta pentru bine;

Să stau și eu de tine-alături azi,
Și eu ca tine să mi închieg cântarea
Din vuetul eroicilor brazi
Ce strigă peste culmi redeșteptarea!

Iar de scriam vre-un vers mai avântat,
Aprins de-obida silei seculare,
Și eu de bună seamă ași fi gustat
Ce dulce-i pânea temniței maghiare...

M'am dus... Și spune-mi tu ce-am folosit
Pe unde-am fost cât am umblat prin lume?
Azi m'ași întoarce, însă obosit,
Infrânt și trist... Dar vremea ta acum e!

Tu să rămâi acolo unde ești
Să mbărbătezi și să mângâi poporul:
Tu ai să lupți, tu ai să biruiști —
Și'n cântecele tale-i viitorul!

St. O. Iosif.

In Cimitir...

De I. E. Torouțiu.

Primăvara... Un cimitir măret... O grădină ca dintr'un basm. Capele ca niște castele; mai ales capelele acelor, cari n'au lăsat omeniei nici o urmă, decât doar urmașilor o avere considerabilă, destinată pentru zidirea capelilor deasupra piepturilor lor...

— O, ce frumos e monumentul cel din mijlocul cimitirului! Al cui e?

Bătrînul paznic — un moșneag uitat de vreme și lăsat par'că anume în viață de moarte drept mulțămite pentru paza turmei ei — își ridică încet privirea și și-o îndreptă înspre partea în-
etro arătasem cu mâna...

— Acela?

— Da.

— De bună seamă al unuia, care nu se îndurase să facă altceva cu averea sa.

— Dar în capela aceea, cine zace?

— Nu știu, dragul meu, și nici nu pot ști, căci aici, vezi, e o lume întreagă de morminte, dar cetește, slovele spun... îmi zise moșneagul și se plecă deasupra unui mormânt să plivească niște buruiene.

Mă apropiai de tabla de marmură și cetii inscripția. Nu îmi era cu totul străin. Nu auzisem nici odată în viața mea despre acel muritor — și cu toate astea — un monument nemuritor...

He-he, oftă paznicul ridicându-se de pe mormânt, aici se pun tot cei bogați, numai ei, aici e doar fruntea cimitirului... Și cei bogați și-aici se așează în rîndurile dintâi... Da, și aici cei bo-

o ameliorare în relațiile noastre cu Italia, ne pare însă totuși prea cutezat a atribui acestei îndepărtări și semnificația unei desavuări în ce privește politica moștenitorului de tron. Generalul de Schemua, de pildă, omul care e adus cu mai multe sortii de reușită în combinație dintre aspirații șefiei statului major, e lansat în cercurile politice ca fiind și el unul din agreeții moștenitorului, întocmai ca ministrul de război, generalul Auffenberg. Admițând deci svonorile generale ar fi să concludem la un nou succes al politicii moștenitorului, și nu la desavuarea ei.

Dar nu putem să avem pretenția să restabilim fapte și împrejurări pe cari nu suntem în situație a le cunoaște și fixa. Totul ce putem să țintim în precara noastră situație politică, e să deslușim, în frământarea produsă de evenimente atât de importante ca demisia șefului statului major, semne cari să ne tradeze o înșinare în politica generală a monarhiei. O dungă de lumină ni-se pare că deslușim și în actualele frământări: disgrăția în care a căzut în fața moștenitorului contele de Aehrenthal, omul care a deschis de când e la cârma monarhiei atâtea terenuri de expansiune imperialismului maghiar. Se vorbește de mult, iar acum se accentuează cu multă verosimilitate, că îndată după clarificarea relativă a situației externe contele Aehrenthal va trebui să plece, căci a pierdut aproape toate simpatiile moștenitorului.

Dacă nu pentru alt motiv, — căci nu ne facem iluzii prea multe — pentru că să putem avea orientări mai deslușite asupra viitorului, ne va bucura o schimbare cât mai apropiată la conducerea politică a monarhiei, convinși fiind că actualului conducător va trebui să-i urmeze o personalitate voită și de viitorul cap al imperiului. Căci acest popor românesc suportă, chiar sarcini militare și mai enorme, dacă în schimb i-se garantează posibilitatea unei depline prosperări naționale sub ocrotirea efectivă a statului.

Impăcarea conservatorilor din Regat. Această chestiune importantă a politicii din România a fost tratată cu desăvârșită competență în coloanele ziarului nostru de către distinsul om politic din Regat, d. Gr. Procopiu. Acum revenim asupra ei. În ședința de Joi a Camerii române, în șirul altor oratori, a vorbit și d. I. Miclescu, un membru marcant al partidului conservator dela putere, cumnat al dlui prim-ministru P. P. Carp. D. I. Miclescu, ca un vechiu membru al partidului conservator, a constatat cu mâhnire că cele două partide conservatoare, cel de sub șefia dlui Carp și cel conservator-democrat al dlui Take Ionescu, nici până la noua deschidere a corpurilor legiuitoare nu au găsit o soluție a diferendelor dintre ele. D. I. Miclescu a susținut că partidul junimist al dlui Carp, fără ajutorul partidului dlui Take Ionescu nu va putea face o operă consistentă de guvernământ și în acest înțeles a făcut apel la membrii majorității să accelereze împăcarea cu d. Take Ionescu. Dlui Miclescu i-a răspuns imediat prim-ministru P. P. Carp declarând că nu va putea consimți la o împăcare decât cu o singură condiție: *acea de a păstra onoarea partidului său, rămânând partidul întreg, fără să aducă vreun sacrificiu.* În cât privește lipsa de forțe a actualei majorități d. Carp a declarat: Nu suntem slabi, căci slab e numai acela care se părăsește pe sine însuși.

În aceiași ședință a Camerii d. Carp a mai ținut o cuvântare prin care a anunțat noile reforme ale guvernului român:

„Cele dintâi proiecte, a spus d. Carp, cu cari guvernul va veni în discuția parlamentului, vor fi: proiectul pentru asigurările muncitorești și cel pentru încurajarea industriei naționale.

„Dacă România nu e o țară industrială, trebuie să devie, fiindcă timp îndelungat activitatea agricolă actuală nu va mai fi suficientă spre a satisface nevoile țării. Pentru acest cuvânt, ne trebuie o industrie.

Pentru a avea, însă, o industrie temeinică, trebuie să ne îngrijim de starea și de viitorul celor cari muncesc în ea. Se impune, prin urmare legea industrială ca și aceia, prin care se asigură viitorul muncitorimei.

Aceste legi, a spus mai departe d. Carp, au fost întocmite cu mult talent de d. Nenițescu, și trebuie să le sprijinim din toate puterile.

„Trecând, apoi, la legea descentralizării administrative, d. Carp spune că e menită să dea mai multă viață provinciei, pentru că energiile și talentele ce cuprinde, să se desvolte, să se producă și acolo, iar nu numai la centru. Tot prin această lege, a observat d. Carp, vom sustrage pe alegători de sub influența administrației.”

Moștenitorul de tron și generalul Conrad. Cancelaria Moștenitorului de tron publică despre demisia generalului Conrad următorul comunicat:

„De mult se știe că între ministrul comun de externe contele Aehrenthal și șeful statului major Conrad sunt deosebiri de vederi. Ministerul de externe are nevoie de urcarea contingentului armatei, pentru că prin aceasta vrea să sprijinească politica sa externă. Dimpotrivă șeful statului-major a fost de părerea că numai așa poate să rămână la postul său, dacă și el va urmări evenimentele externe. *În vremea din urmă deosebirea aceasta de vederi a creat o situație intolerabilă.* Fiindcă Maj. Sa, din considerație față de situația generală, n'a crezut admisibilă o schimbare de persoane în conducerea ministerului de externe, a fost nevoit să cedeze șeful statului-major. *Este ușor de înțeles că archiducele Francisc Ferdinand regretă înlăturarea generalului Conrad,* dar fiind soldat obedient a trebuit să se supună voinței Maj. Sale. Șeful statului-major pleacă bucurându-se de simpatia deplină a Maj. Sale, care l-a designat ca inspector general al Armatei. *Moștenitorul de tron într-o audiență specială l-a asigurat pe fostul șef al statului-major de simpatia și considerația sa neștrămutată.*”

Impotriva votului universal. La circulara contelui Khuen-Hédervary în chestia votului universal, reuniunea culturală „Széchenyi Társulat” a răspuns următoarele:

„Reuniunea noastră privește cu mare teamă la atitudinea deosebitelor naționalități. Chiar de aceea crede că nu este în interesul națiunii ca în ținuturile locuite de naționalități votarea să fie secretă. Dreptul electoral să se facă pendent de cunoașterea scrisului și a cititului — în limba ungarască...”

Alegerile din Croația. Alegerile generale pentru dieta Croației vor avea loc la 15, 16 și 18 Decembrie.

Se aleg în total 80 de deputați.

Consiliu de miniștri. Din Viena se anunță că Marți ve avea loc, sub președinția contelui Aehrenthal, un consiliu de miniștri, la care va lua parte și contele Khuen-Hédervary.

În consiliu se va lua în discuție bugetul comun.

Ședința Camerei. Fiind zi de Sâmbătă, s'a continuat discuția reformelor militare. A vorbit pentru proiecte *Zalán Gyula*, contra lor *Hegyí Árpád*.

În ședința de Luni se va continua discuția bugetului.

gati... Noi iată pe unde zacem, pe acolo pe la margini, pe sub garduri... Da, da, noi pe sub garduri am trăit și... tot pe sub garduri vom și putezi... Tot în lături, aici în lături și... cine știe... poate...

— Poate...?

Moșneagul dădu semnificativ din cap, apoi urmă într'un ton trăgănat: — Poate, cine știe, și dincolo, vom fi tot noi, cari vom fi împinși în lături... tot așa ca și aici între furi și făcători de rele... Dar mai la urma urmei cine știe... cine știe, dacă nu-i și asta o poveste... Că... atâtea au fost, atâtea! Și tot n'au fost, c'au fost numai povești. Proștii crezură și trăiră după rostul poveștilor, iar cei cuminți după mîntea lor... Cine știe, că doar nimene nu s'a întors de acolo îndărăt să ne spună de-i și acolo viață și de-i mai bună decât aceasta de aici... Cine știe, da, cine știe? De aceea ferice de cine poate trăi bine pe lumea asta, că... cine știe...? Vezi, dragul meu, sunt acuma îngropat până la briu, rămâne încă să mi scap pleoapele peste ochi și apoi, vezi? colo... Așa-i... Și de n'ar fi așa, de mi-ași începe de azi a trăi viața, atunci mi-aș trăi-o altfel de cum... Căci, cine știe, dragul meu, de acolo n'a venit nimenea să ne dovedească...

Bătrînul oftă din nou și tăcu.

Cimitirul părea un rai... Firea întregă reînvia: iarba era verde întunecată ca adâncul mării; florile îmbobocite păreau niște fecioare ademenitoare... Fluturii pribegi sărutau în treacă florile gingașe apoi rătăceau din nou în largul firii. Ramurile pomilor se certau cu adierea blândă, care din vreme în vreme se infuria și vuia cu

putere printre frunze, ca și când ar fi vrut să spulbere îndoiala din sufletul moșneagului cărtitor.

Era primăvara... Totul reînvia... Totul revenea la o nouă viață, numai... Dar iată că de pe morminte măcar florile se mișcă, se elatină, ca și când ar vrea să trezească din somn de vece pe aceia, în țărîna cărora își aveau înfipte rădăcinile... Totul se renaște, totul, numai mormintele nu se mișcă, numai ele nu simt blîndeța gingașă a florilor... Numai mormintele, morminte rămân, numai ele au avut o singură primăvară...

— Vină cu mine să'ți arăt un mormânt frumos — îmi zise paznicul după o vreme văzându-mă dus pe gânduri.

Îi urma. Bătrînul pătrunse adânc în cimitir și se opri într'o poiană de iarbă, în care se zăreau de abia câteva cruci de lemn frunte. Vrusei să pășesc înainte, dar moșneagul mă prinse de mână:

— Stai!

— Mergem la mormântul cel frumos!

— Am ajuns. Iată! Și mâna uscată a moșneagului se întinse tremurînd ca o vargă și-mi arătă între bălării două cruci căzute.

Deschisei ochii mari și dădui din umere.

— Te miri? Stai, nu te mira, să'ți dovedesc că acesta e cel mai frumos mormânt din mîntea de morminte din cimitirul meu. Aici odihnesc doi: unul și una. Trăia nu de mult un boier bogat, care a avut numai o fiică — asta care zace aici. Și mâna bătrînului se întinse iarăși de'mi arătă o cruce din iarbă...

— Și era fata boierului frumoasă, de te usca cu frumsețea ei... Când s'a ridicat de i-a venit vremea să se mărite, umblau doi după dansa.

Unul era tot așa de bogat ca și boierul, tatăl fetei, ba poate că'l și întrecea, dar avea și o me-toahnă: era cam bătrînior și tare urît. Celalalt era sărăcuț dar la frumsețe se potrivea din cap până'n picioare cu fata boierului. Ea îl iubea pe cel sărac. Și dă, ori cât de mult pot părinții stăpâni copiii lor, când e vorba de gingășiile inimei pot fi stăpâni mai slabi, și nici n'ar trebui de loc să fie, și-o spun eu, dragul meu, și poți să mă crezi că doar însurătoarea nu-i un măr, pe care'l muști, și dacă nu'ți place, îl poți arunca la o parte... Și așa s'a făcut că cu toată strălucirea boierului fata voea să meargă numai după oel frumos, iar de cel bogat nici nu vrea să audă. Când au văzut că nu-i și nu-i puțință s'o înduplece, o lăsară în voea ei, să meargă după cine-i place... S'au învoit și în scurtă vreme era să se facă nunta, pe placul fetei... Când așa ca mâne ori poimâne era să fie nunta, deodată dă peste rea. Boierul de năcaz și desnădejde să se treacă boer o nenorocire mare, de-și prăpădește toată avedîn lume, nu altceva... Deprins era să trăiască bine, și acuma dupăce pierduse averea, nu știa ce și de unde să înceapă. Nunta fetei îl făcuse în scurtă vreme — iac'asa cum mă vezi pe mine, că pe femei când le vine vremea mărișului nici cu zece boi nu le ții în loc... Și se gîndea bietul boier și'și frământa capul și zi și noapte și nu știa de ce să se apuce și pe ce drum să meargă. Într'o zi îi veni un gând, care, credea el că'l va putea scoate din nenorocirea aceea. Și știi, dragul meu, cum e omul la nevoie: e greu până-i vine ceva în gând, ca apoi din gând face planuri și din planuri vrea să'și scoată norocul... Așa a făcut și boierul. S'a pus la cale cu omul cel bogat.

Pacea domnului Goldiș.

Arad, 2 Decembrie.

De trei zile încoaci d. Goldiș e aproape solemn în felul său de discuție. În trei articole consecutive ne invită la o discuție liniștită demnă, serioasă și mai presus de toate inspirată de dorința de a restabili pacea și solidaritatea grav sdruncinate în partid, dorință pe care o mărturisește deopotrivă cu noi și d. Goldiș, în numele său și a celor pe cari îi reprezintă, căci, cu d-sa personal, n'ar avea nici un rost, această discuție.

Domnia sa, este directorul organului autorizat al comitetului național, am crezut deci că nu are nevoie de o procură specială din partea comitetului, când s'a angajat cu noi la aceasta discuție. Accentuăm aceasta, fiindcă are aierul că vorbește numai în numele d-sale, când cu o grațitudine inutilă, revine mereu să arunce în balanța păcii prețioasă sa persoană. Răspunsul nostru în punctul acesta a fost clar și acesta îl repetăm, chestia retragerii sale îl privește, aceasta rămâne un examen propriu al conștiinței sale. Un om, care crede că poate aduce mai bune servicii neamului său, retrăgându-se din viața politică, nu trebuie să mai stea pe gânduri, întrebând pe unul și pe altul, căci are aierul unei fanfaronade, de a provoca pe alții să-l oprească. S'au mai retras oameni din viața publică, dar nimeni n'a pus aceasta votului unui plebicist, întrebând fie pe adversari, cari, dacă sunt loiali, nu-i pot cere aceasta, fie pe aderenții săi, mulți-puțini, un lucru ce l'ar expune ridicolului.

Să înlăturăm deci înc'odată persoana dlui Goldiș din discuție, căci ori cât l'am considera noi de vinovatul principal în spargerea solidarității din partid pe d. Goldiș, n'am spus nici odată că d-sa este singurul. Dar nici nu vrem să umblăm în căutarea de vinovați, căci suntem siguri că

pe calea aceasta, numai învinge, dar nu convinge se poate.

Noi am stabilit în mod pragmatic condițiunile nu ale noastre, ci ale rațiunii sănătoase, cinstitute și drepte, ale rațiunii intereselor superioare a unității noastre de partid, pe a cărei temei se poate restabili pacea. Le fixăm înc'odată aci, pentru o urmărirea mai ușoară a mersului logic de idei:

1. Noi n'am spart solidaritatea și nu umblăm să formăm alt partid, cum insinuă în mod temerar d. Goldiș în numărul de azi, ci a fost totdeauna și suntem credincioși programului și partidului nostru național, dovadă munca și sacrificiile noastre dinainte și dela izbucnirea conflictului încoaci, dând sprijin ulnostru la adunările populare chiar și când acestea au fost prefăcute în prilejuri de calomnie și insulte la adresa noastră;

2. N'am spart noi pacea și solidaritatea, ci d. Goldiș și consoții, cari au voit să ne scoată din partidul părinților noștri și ne-au declarat de trădători, profitând de felonia trădătorului Vasile Mangra, pe care noi l'am executat mai fără cruțare;

3. Vrem pacea și solidaritatea partidului național, dovadă că li-am oferit-o la Cluj și toate ocaziile, li-o oferim și acum, pentru că scopul nostru este consolidarea și întărirea partidului și pentru acest scop, am mai spus odată, aducem și am fi adus dintru început, dacă ni-s'ar fi cerut, chiar și acele convingeri ale noastre, pe cari domniile lor nu vor ori nu pot să le înțeleagă;

4. Ca să se înfăptuiască însă aceasta pace, trebuie să se facă un restitutie în integrum a stărilor dinainte de izbucnirea conflictului în partid, care are drept consecință mutarea „Românului” din Arad, și recunoașterea ziarului „Tribuna” în rînd cu celelalte organe de ziar al partidului național, pe care l'a servit totdeauna cu credință, cu sacrificii de bani și de sânge și pentru care nu i-se cuvine stigmatizare ci recunoaștință din partea fiecărui Român și mai ales din partea comitetului național, pe care l'a susținut și n'are dorință mai ferbinte decât să-l poată susține și de aici înainte în toate acțiunile sale pentru triumfarea cauzei românești.

5. Poate d. Goldiș să primească aceste condițiuni onorabile, drepte și binecuvântate, și poate aduce și domnia sa, nu persoana sa, ci ura sa resentimentele sale, răsbunările sale pe altarul acestei păci, care este pacea adevărată, fără învinși și fără învingători, atunci pacea e făcută,

înc'az contrar vorbele d-sale rămân vorbe goale, simple apucături și făfărnicii cu cari ar vrea să-și poată justifica mai departe acțiunea nefastă începută într'un ceas nenorocit.

D. Goldiș ce răspunde la aceasta?

„Eu nu pot să primesc decât o singură condițiune, aceea care se referă la persoana mea. Diferendul nu există între mine și între „Tribuna”, ci între comitetul național și între gruparea „Tribunei”. Asupra acestui diferend nu pot decide eu, căci nu am dreptul acesta, ci poate decide exclusiv numai comitetul național. „Tribuna” deci trebuie să se adreseze cu ofertul ei de pace la comitetul executiv al partidului național român din Transilvania și Ungaria.”

„Să roage deci „Tribuna” pe președintele comitetului național d. Gheorghe Pop de Băsești, ca să convoace ședința plenară a comitetului spre a decide în cauză. „Tribuna” să primească concludul, pe care îl va aduce în cauză comitetul național, să se supună lui fără esitare.”

D. Goldiș ne trimite deci cu petiții la președintele comitetului național d. Gheorghe Pop de Băsești. Timbru pe petiție să punem? Aceasta a uitat să ne spună, măcar că e important, căci nu știm dacă va fi primită petiția fără timbru „în cauză.”

Vorbește d. Goldiș serios, ori ia în derisiune cele mai serioase lucruri, bătându-și foraml joc de inteligența cetitorilor săi.

Să analizăm propoziție de propoziție declarațiile sus citate: „Eu pot să primesc o singură condițiune, aceea care se referă la persoana mea.” Pe aceasta o cunoaștem: e gata să se retragă. Continuă apoi: „Diferendul nu există între mine și între „Tribuna”, ci între comitetul național și între gruparea „Tribunei”. Urmează dela sine dar întrebarea: primește comitetul național și pentru sine, condiția retragerii, pe care o oferă d. Goldiș? Continuă: „Asupra acestui diferend nu pot decide eu, căci nu am dreptul acesta, ci poate decide exclusiv numai co-

dar urit, care umbla de se prăpădea după fata lui, s'a pus la cale ca să-l împrumute cu bani până la o bucată de vreme, și în schimb el, boierul va îndupleca pe fata lui să meargă după dânsul. Bogătașul s'a învoit cu trup și suflet, căci cine nu s'ar învoi, să cumpere cu bani, ceace de altfel nu se poate cumpăra: fericirea sufletului? Din ziua în care s'a făcut învoeala între dânsii, boierul a început să se puie pe lângă fată și mereu îl auzea: „Mergi, fată, că-i bun la inimă și te iubește”, dar fata nu, și boierul da, și fata nu și nu, „că mie mi-i drag altul...” Boierul era să înnebunească de supărare, până când într'o bună zi îi hotărî fetei că de nu se duc după cine zice el, atunci își ia viața de scârbă. La urma urmei a venit și omul cel urit și s'a aruncat în genunchi înaintea fetei și-a rugat-o plângând, ca să meargă după dânsul...

— Bine, mă duc! — îi zise ea atunci — dar să știi că mă duc numai ca să-l scap pe tata, dar îți jur că toată viața mea am să te urăsc, pentru că tu mi-ai sdrobit fericirea mea.

Și el, de dragă ce-o avea, nu și-a pus la inimă vorbele ei, gândindu-și că vremea, care lecuește

toate, vremea care preface dragostea în ură, va preface și ura ei în dragoste, și bun bucurios a rămas hotărît s'o iae...

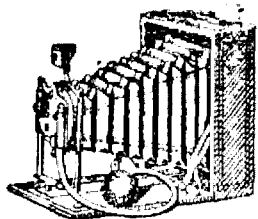
Și a luat-o. La nuntă, fata boierului se făcea voioasă, ca să nu supere pe tatăl ei și pe ceilalți casnici și oaspeți, dar în inima ei plângea de se îneca în lacrimi. Din clipa în care cei doi luăți se văzură singuri, ea îi arăta ușa și nu voea să schimbe nici măcar o vorbă cu dânsul. Așa au dus-o ei vr'o câțeva vreme, ferindu-se unul de altul... Dar a dat întâmplarea, că ea s'a îmbolnăvit de moarte de atâta alec și jale, că n'a avut parte de cine i-a fost drag. Bărbatul ei petrecea atunci zi și noapte lângă patul ei și plângea... Dar dacă nu ți-i scris să mori, nu mori să mergi chiar în foc și'n apă. Ea s'a însănătoșat. El se apropia atunci iarăși cu lacrimi în ochi și cu rugămintea să nu'l urască... De geaba! Prea fericită s'ar fi simțit cu celălalt ca să-l poată suferi pe el. Zădarnică orice trudă, îi zicea ea, că nu-i ajută nimica. — Deci stai, dragă, prea dragă mi ești ca să te pot ști nefericită din pricina mea. Vreau să fii fericită! — Ii zise vorbele acestea și ieși.

Peste câteva clipe ea auzi o detunătură... El își luase viața. Când ea trecu pe lângă masă, găsi o hârtie pe care erau scrise cu mâna lui slovele acestea: „Las drept moștenire femeii mele toată averea mea, și mă duc ca să-i arăt că mi-a fost mai dragă decât viața mea și că am voit să-i redau fericirea pe care i-am fost luat-o”.

— Dar femeia din ziua aceea...

Aici stăpânul cimitirului intrerupse istorisirea închizându-i-se gura cu un suspin prelung. Privi vre-o câteva clipe la mine ca și când ar fi vrut să mă cerceteze de i-am auzit suspinul, ce i-se furișase, apoi continuă:

— Dar femeia din ziua aceea s'a schimbat cu totul. O dragoste nețărnută s'a născut în sufletul ei pentru omul, pe care ea l'a trimis în lumea mormintelor... Din ceasul când el a fost adus aici, n'a trecut o singură zi să n'o fi văzut pe ea aici la mormântul lui. Venia, și vezi, dragul meu, câtă ierbărie e în jurul acelor cruci? — toată se usca de lacrimile ei ferbinti. Plângea și și frin-gea mânilor și se clătinau pomii de mila ei. Așa

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Græner-lacat englezesc, cocos automat 22 fl., Puști americane, țavă cu aruncarea pat-oanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., Drilling-, Browning de 16 caib, Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hammerles Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADÓ**, Budapest, IV | r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss, Görz. aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

mitetul național.” Aici d. Goldiș e pe un teren de drept, solid de tot. În un diferend între gruparea „Tribunei” și comitetul național „nu poate decide decât exclusiv comitetul național”. Comitetul național, într-o persoană și acuzator și judecător deci. Mai ales în compoziția lui actuală, un comitet necompletect, din cari s'au retras, drept semn de declinare a răspunderii morale pentru actele sale ce sunt în discuție, toți reprezentanții noștri, are, nu-i vorbă, toate atributele morale și legale de a judeca în propria-i cauză.

Analizată în acest mod logic, toată argumentația dlui Goldiș se destramă într-o deplorabilă lipsă de seriozitate și judecată politică. Așa se aranjază conflictele grave ce se pot ivi în viața unui partid, în evoluția politicii unui neam, cu petiții la comitet care să aducă conclus în cauză? Dar comitetul și-a adus „conclusele” sale și chiar aceste concluse înțelepte au creiat stările de azi. D. Goldiș, când ne mână dar, la comitetul de azi, vrea nu pacea ci perpetuarea războiului.

Adevărul e că comitetul național în acțiunea sa împotriva „Tribunei”, se sprijină nu pe voința unanimă și solidară a partidului ci pe a unei fracțiuni care poate fi majoritate dar poate fi și minoritate. Dacă n'ar fi așa, n'ar trebui să mai vorbim de restabilirea păcii și a solidarității și ostenețele laudabile ale dlui Goldiș în acest scop, ar fi de prisos. Că „Tribuna” ar fi „trădătoare” și „mangristă” în afară de comitetul național de azi, nu o susține nimeni, cel mult fracțiunea pe care se sprijină, dar un comitet național trebuie să fie expresia nu a fracțiunilor ci a voinței unanime a partidului. Aceasta este țaria lui și aceasta este și legitimația existenței lui.

Este falsă deci teoria dlui Goldiș, când spune că „Tribuna” este datoare să se „supune necondiționat comitetului”, adevărul e tocmai contrarul, comitetul trebuie să cedeze opiniei publice, când un

conclus al său se pune în desacord cu ea și n'a fost în stare nici într'un an întreg de zadarnice risipire de forțe, a-i schimba această convingere. D. Goldiș spune: Se poate ca în locul comitetului de acum să vină în curând un comitet din oamenii „Tribunei” și noi toți, cari suntem, sinceri aderenți ai partidului național român, vom avea datorința națională să dăm ascultare necondiționată și acelui comitet.”

Oamenii cari îl cunosc bine pe d. Goldiș, îl vor crede pe cuvânt. Inchipuiți-vă un comitet național din oamenii „Tribunei”, cărora li-ar trăsni prin cap să decreteze prin „conclus” că d. Goldiș e trădător, vândut lui Tisza ori lui Apponyi. D. Goldiș, s'ar supune concludului, în virtutea interpelării false ce dă azi disciplinei de partid, ori ar lupta din toate puterile împotriva calomniei, de ar veni aceasta chiar din partea unui comitet național?

Ni-e teamă că n'ar spune azi că s'ar supune, om disciplinat pe cum îl știm, d'aceia nici nu-i punem întrebarea.

Ar duce la o adevărată discuție de teorii abstracte urmărirea în felul acesta a gândurilor domnului Goldiș. Și credem că nu de aceasta ne arde nouă. Noi ni-am fixat punctele cari după părerea noastră ar contribui la restabilirea păcii. Ni li-a cerut, i li-am dat. D. Goldiș are datoria acum să se pronunțe asupra lor, nu să ne facă teorii.

Este „Tribuna” „trădătoare”, „mangristă”, vândută lui Jeszenszky, care trebuie stigmatizată și exclusă din partid, da sau ba? Dacă nu, consecințele se impun de sine, pacea n'are piedeci neînălăturabile, dacă da, declarăm războiul cel mai hotărât calomniei și celor cari au nevoie să trăiască prin calomnie

D. Goldiș să se mărginească aci, dacă vrea să continuăm mai departe.

România și Bulgaria.

Ziarul bulgăresc „Balkanska Tribuna” din Sofia de o vreme încoace publică articole foarte agresive la adresa României.

În unul dintre numeroasele sale din urmă scrie: „Anul trecut a făcut mare senzație descoperirea ziarului „Le Matin”, privitoare la încheierea convențiunii secrete militare între România și Turcia contra Bulgariei. Atunci România a desmintit oficial știrea zvonită, numindu-o tendențioasă și neîntemeiată. Nimeni însă n'a dat crezământ acestei desmintiri și fiecare bănuiau că este nesinceră. Evenimentele au venit să dovedească această nesinceritate a ei față de Bulgaria.

„Războiul italo-turc a fost o bună dovadă că să se încredințeze fiecărui că România este întotdeauna în serviciul aliatei sale Turcia în contra Bulgariei. Războiul este la începutul lui și România se grăbește a lua pozițiune față de Bulgaria. Bănuind că Bulgaria ar profita de cazul de față și ar intra în Turcia spre a-și mări teritoriul său, România se grăbește să concentreze armata sa la frontiera bulgară, ca să poată, la momentul oportun, să ocupe „cadrilaterul”, care cuprinde teritoriul nostru între Silistra-Ruseiuk Șumla-Varna. România pretinde această parte a Bulgariei, ca compensație, pentru niscai-va frații ei Cuțo-Valahi, și Mîndea Bulgaria de parte României de Macedonia, e cu neputință ca România să poseadă o parte din Macedonia, pe care bănuiește că o va ocupa Bulgaria. De aceea ea consimte să cedeze această parte a ei Bulgariei, în schimbul căreia să ocupe „cadrilaterul”.

„Că România se pregătește de războiu, arată comunicarea telegrafică din București dela 18 curent, cu conținutul următor: „Ministrul de războiu” a telegrafiat corpurilor de armată să prezinte informațiile clare și exacte despre starea depozitelor militare. Armatele din Pitești și Tirgoviște pregătite de războiu, sunt trimise pe o cale necunoscută”.

„Dar această cale necunoscută desigur că este Bulgaria, căci în starea actuală politică incurată, România nu are unde trimite armatele sale. Despre aceasta ne asigură comunicarea telegrafică din Hirșova, care sună: Intreaga escadră română dunăreană face exerciții militare în port și prin împrejurimi”.

„Toate acestea dovedesc nesinceritatea României față de Bulgaria. Conducătorii politicii noastre externe trebuie să fie prevăzători și să ia toate măsurile de pază față de România. Ea trebuie să știe, că dacă face alianțe criminale cu Turcia, nu e exclusă posibilitatea unei alianțe a Bulgariei cu altă țară, nu defensivă, dar poate chiar ofensivă contra României, care va fi în dauna și din vina acesteia din urmă”.

a tot plâns până a început să se treacă... O vedeam în fiecare zi când venea și în fiecare zi se schimba la față... Bujorii ei de obraji începuseră să se ofilească, și se făcuseră tot mai albi și mai albi apoi galbeni, până ajunseseră întreaga ca o umbră numai. Și într-o bună zi în locul ei la acest mormânt veni un pâlă de oameni, cari o aduseră pe ea, tăcută, și o așezară binișor aci lângă mormântul lui. De atunci n'o mai auzii plângând, glasul ei duios se stinse de durere... Ea se duse din lumea noastră. Se duse, lăsând cunoscuților ei o singură dorință: să fie înmormântată lângă el. Și — iată, dragul meu, privește acele două cruci căzute una lângă alta! Ale lor sunt. Acolo — zace el și acolo lângă el — ea. Da, acolo lângă dânsul... Ura ei l-a trimis pe el aici, unde mai pe urmă a venit și ea, dar din dragostea cerească, sfântă... Măcar aici a voit să fie aproape de el, dacă de dragul frumosului și-a căleat în picioare fericirea... Iată-o aici, a venit să se întâlnească cu dânsul... dar... cine știe, dragul meu, cine știe, că... de acolo nimene încă nu s'a reîntors la noi ca să ne spună... Oare acești cari zac aici, oare

se vor mai întâlni vr'odată? Eh!... cine știe, cine știe...?

Glasul moșneagului se înecă într'un suspin, care-i ridică pieptul ca și o mână nevăzută. Rămase lungă vreme în contemplare îndreptat spre acele două morminte, străbătu-i prin iarbă și-i ieșii câțiva pași înainte într'o desime de bălării, dintre care o cruce frumoasă de lemn, foarte învechită, se înălța deasupra lor. Pașii într'acolo. Bătrînul mă urmă. Când ajunsei lângă cruce, rămăsei nimit: mormântul străjuit de ea era de-o viață de om de bătrîn, și cu toate astea, acesta singur numai din mijlocul bălăriilor, era îngrijit, curățit și de jur împrejur sădit cu flori. Cine oare să'și fi adus aminte de acest loc selbater, cine oare s'a îndurat să plivească acest loc părăsit și să sădească flori în el? Așa mă întrebam în gândul meu, în vreme ce bătrînul stetea neclintit lângă mine cu ochii pironiți de cruce...

— Dar aici, cine zace? — întrerupsei tăcerea...

Liniște...

— A-ici... A-ici... A-a...

Bătrînul se încrunță, răsuflă adânc, se clătină, își roti ochii în sus, apoi îi închise și îngropându-și fața în palme, căzu greoi pe cruce... Un pocnet uscat și crucea cu bătrîn cu totul se lungi deasupra mormântului.

Un fior de ghiată îmi trecu din glesne până'n creștet, carnea începu să tremure pe mine, ochii mi-se umplură de lacrimi și într'o clipă simții și-roaie fierbinți pe față...! Făcui doi pași spre moșneag, care părea mort. Îl prinsei de spate. Îl sguduii.

Se trezi:

— Aaici... și cine știe, dacă am s'o mai văd vr'odată, cine știe...

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

Scrisori din București.

Romanticii. — Oameni din alte generații. — Două interviuri și mai multe cacofonii. — Biata noastră limbă.

București, 17 Noembrie.

Cine a urmărit cu luare aminte cele scrise în ziarele din regat cu privire la războiul din Tripolis a rămas de sigur surprins de rezerva ce aceste ziare o păstrau. Ulterior s'a spus pe față că interesele țării cer această rezervă, că România nu voeste bucuros o slăbire a Turciei, care ar însemna în același timp întărirea celor mai dușmănoși vecini ai noștri. Opinia publică a primit acest răspuns, fără multe comentarii, precum fără multe comentarii primește știrile de pe câmpul de război.

Este însă o categorie de oameni, cari văd în înfrângerea Italiei o înfrângere a latinității, cu care ei s'au mândrit o viață întreagă. Aceștia tresar la orice știre despre înfrângerea „fraților” Italiani. Ar fi fericiți să vadă pornind din țară oște de voluntari cari să lupte alături de inimoșii bersaglieri. Sunt sufletele, cari s'au dezvoltat într-o epocă de romantism sentimental, pentru cari și astăzi cea mai grea ofenză ar fi să le spui că nu se trag direct din Traian.

Aceștia se emoționează, aceștia urmăresc cu interes orice mișcare a trupelor, aceștia caută să determine în opinia publică un curent de însuflețire pentru frații de aceeași origine. În orice caz sunt simpatici și năzuința lor este pornită din cea mai curată convingere despre unitatea de sânge. Sunt simpatici când discută. Când caută să dovedească nepăsarea față de progres și civilizație a Turcilor, când invoacă trecutul. — Ce-au făcut ei în țările pe cari le-au stăpânit? Avem în România ceva rămas dela ei? Avem vre-o clădire, vre-un pod, ceva în fine, care să ne arate că i-a tras inima către acest pământ, a cărui bogăție au supt-o cu lăcomie? Nimic!

Și discuțiile iau proporții pe această temă. Și ochii lor strălucesc de bucuria de a fi câștigat un nou aderent al părerilor lor. Și, cum Românul e născut poet, din când în când vedem în unele miare versuri de preamărire a Italiei, a geniului latin, a ostașilor cari plămădesc în sânge civilizația celor cari trăiau mult mai fericiți fără de ea. Iată de pildă o strofă dintr'un cântec închinat bersaglierilor:

Las să urle bărfitorii
Ce adună'n juru'ți norii
Calomniei. Te răsbună
Făcând sacra'ți datorie
Cu suprema măreție
Și cu fruntea 'n veci senină,
Mergi pe calea'ți de lumină
Admirat de ai tăi frați,
Dorobanții din Carpați...

Nu prea multă admirație, simpatice poet. Ceeace însă admirăm, este tărnia cu care anumiți oameni țin la unele idei, cari îi fac să ierte chiar și cele mai grozave acte, de dragul comunității de sânge cu acei cari le fac.

Am cetit, în ultimul număr al „Românului” două interviuri foarte edificatoare din toate punctele de vedere. S'a stabilit deci definitiv vînovăția „răsvrătiților”, s'a stabilit că sunt unii oameni, cari toată viața lor și-au jertfit-o bine-lui obște și cari, spre a vedea odată încheată solidaritatea națională, alimentează focul patimilor cu mână de tăciunar maestru.

Numai cât și de data aceasta ziarul care a inventat „colonia română din Arad” a ținut să fie consecvent în procurarea clipelor de veselie pentru cetitorii săi. Are dreptate. În Ardeal nu avem o foaie umoristică mai de seamă. Cea mai importantă publicație umoristică a fost broșura dlui Vaida, care și în recentu-i interviu a fost consecvent.

Cetesc de pildă declarațiile d-sale făcute probabil dlui director al „Românului”. Doctorul, al cărui principiu este „Naturalia non sunt turpia”, vorbește de „lumea românească care s'a convins etc.” Ei da. S'a convins lumea românească dela noi că azi avem un ziar pornografic și, stropindu'și batista cu puțină apă de colonia poate ceti fără nici o frică doctoriceasca proză.

Și, ceva curios. În același număr anunță broșura lui I. Gorun „Știi românește?” Oare n'ar

face bine oamenii aceștia să se gândească la cuvintele lui Lossing:

Wir wollen weniger erhaben
Und fleissiger gelesen sein?

Dacă ar fi cetit cu atenție broșura, iar fi ferit spiritul de asemena podoabe de formă, cari cadrează de veninul cu conținutul scrisului. Dar nu poți cere unui politician dela noi atâta jertfă încât să răsfoiască o broșură în care e vorba de limba noastră. Timpul lor este foarte scump. Interesele neamului îi reclamă. Și, doamne ferește, s'ar putea produce un cataclism în „lumea românească care...”

Oare de ce s'o fi făcând atâta abuz de aceste cuvinte, Român și românesc? De ce nu'și dau unii oameni seama că sunt anumite cuvinte cari trebuie pronunțate cu respect, cari nu trebuie împărechiate cu expresii, pe cari trebuie să se ferosească a le împleti în orice cacofonii? Tradiția bisericească ne oprește a lua în deșert anumite cuvinte. Oare tradiția națională nu ne poate impune același respect? Când rostești cuvântul român, îți vin în minte veacuri întregi de suferință, de luptă, de năzuinți spre bine, de jertfă și uneori de umilire. Veacuri întregi de revoltă îngrămadită în suflete, de blestem și de strigăte după dreptate. Licărirea pentru o clipă a celei mai curate lumini.

Toate acestea nu merită atâta respect? Toate acestea trebuie parfumate cu cacofoniile ori cărui om care vrea cu orice preț să'și facă o ambiție?

Pe la colțurile sradelor din București, societatea pentru protecția animalelor a pus câte o cutioară, pe care este gravat un câne, iar deasupra lui fraza: „Fie-vă milă de noi”.

Ar trebui ca și pe drumul pe unde trec anumiți intelectuali dela noi să se lipească afișe cu inscripția: „Fie-vă milă de graiul nostru. Fie-vă milă de noțiunile Român și românesc”.

Correspondent.

Carnetul unui privitor.

Să fie luptă!

Mi-ar fi mult dragă liniștea acum
la pragul bătrânețelor, dar dacă idealul
nu mi-l pot slugi decât măcinându-mă
mai departe în luptă, — să fie luptă!
Vasile Goldis.

Au tresărit infiorați Carpații
Și Murășul din matcă și-a esit
Gorunul sfânt din nou înmugurește,
Veniți, veniți, cuvântul s'a rostit!

Vă chiamă astăzi ohlăduitorul
La lupta sfântă pentru ideal,
Pe voi cei iubitori de temenele,
Pe voi cei iubitori de cascaval.

Armați-vă din creștet până 'n tălpi,
Aduceți-vă tolba cu minciuni,
Și, înșirați sub steagul calomniei,
Veniți, voi, mândrii codrilor păunii!

E drept că faima voastră-i deochiată,
Că lumea vă numește sobolani,
Voi să schimbați porecla în renume
Ca și la Plevna falnicii curcani.

Dar nu uitați că stă în calea voastră
Cu varga-i fermecată, Rămurel,
Iar lângă dânsul iambii și trocheii
Cu dinți și cu măsele de oțel.

Pe ori și care l'o lua 'n primire
Să-și facă cuvenitul testament,
Căci, fie sigur, n'o să-i mai surdă
Luceafărul pe sfântul firmament.

Căci n'o să-l poată scoate din ridicol
Nici cântele Rozei lui Covrig,
Nici pajul Cheruvim cu dalba-i muză,
Ce parcă veșnic tremură de frig.

Veniți! Dar iată-i cer să amâne lupta
Ca Mihali discursu'n parlament. —
O, fie-care dintre voi de-acuma
E bun să il alegem president!

Rămurel.

Situația în Tripolitania.

Roma, 29 Nov. n. 1911.

După cum ni-s'a comunicat telegrafic, în ziua de 26 Nov. st. n. s'a dat o mare bătălie pe tot punctul oriental al tranșelor italiene, bătălie care este începutul unui pas bun și ferm în mișcarea de înaintare ce face acum oștirea italiană în oasa Tripolis.

Nu știu, cum o fi interpretat agențiile turcești și celelalte această bătălie și nu știu nici ce rezultat i-o fi atribuit, căci știrile ce cetim noi în ziarele străine sunt așa de departe de adevăr, așa schimbate, încât, ori câtă bunăvoință ar avea cetitorul, nu poate să tragă adevărata concluzie.

Ziceam că nu știu ce rezultat o fi dat agitațiile turcești acestei bătălii; voi vedea când imi va sosi Tribuna; până atunci însă, să'mi dați voce să vă expui în câteva cuvinte cum stau lucrurile în Tripolitania.

Bătălia s'a dat pe tot lungul tranșelor orientale ale italienilor: aceștia, printr'un atac bine combinat, și inițiat pe tot frontul, au înaintat și după o bătălie de 10 ore, au ocupat un spațiu, doi kilometri departe de actualele tranșee, au ocupat fortul Mesri, precum și Fortul Henni.

A fost crâncenă bătăia. Ca întotdeauna, Turcii au știut să profite de teren și au fortificat punctele Henni și Misri făcându-le foarte greu de cucerit, dar în urma violențului atac al Italianilor și după 10 ore de luptă, Turcii și Arabii au părăsit aceste două forturi, au părăsit tranșeele dintre ele și s'au retras.

Deci, din partea Italianilor a fost o victorie: au ocupat cele două forturi, și-au transportat cu doi kilometri tranșeele mai departe și cu această mișcare au purificat, au curățit o mare parte din aază de Arabii cari grămădiți câte 6—10 sau 20 în câte o casă de locuit, trăgeau focuri de pușcă în Italiani.

Această victorie se datorește la două împrejurări: mișcării bine organizate a generalului Caneva și faptului foarte important că 9 mii de Arabi n'au luat parte la bătălie, ci au asistat ca simpli spectatori.

Pozițiile ocupate, și cele ouă forturi cucerite, fuseseră ocupate încă odată de Italiani, la începutul războiului, când grație grabei cu care s'a făcut debarcarea trupelor, Turcii și Arabii s'au retras din fața inamicului venit din Italia, lăsându-i fortul Hamidie și fortul Mesri la extremitățile tranșelor și fortul Henni la mijlocul liniei de tranșee care unește cele două forturi între ele.

În ziua de 23 Octomvre nou trecut, în urma tradării Arabilor cari se supuseseră și cari juraseră credință regelui Italiei, Italianii au abandonat toate aceste trei forturi și s'au retras la doi kilometri înapoi, s'au fortificat în șanțuri cu fașine și cu saci de pământ și au așteptat întăriri.

După un oarecare timp, fortul Hamidie, care este pe malul mării, în urma unei furioase bombardări a flotei italiene, a fost abandonat de Turci și ocupat iar de Italiani. De atunci (cam pe la începutul lui Noembrie) acest fort a servit numai ca susținător al înaintării ce extremitatea superioară a liniei orientale de tranșee o făcea spre oază.

De atunci, au sosit mereu întăriri Ita-

lienilor; balonul captiv a furnizat orientări excelente cari au servit la regularea tirului tunurilor de pe chiurasatul Carlo-Alberto, ale cărui obuze băteau lagărurile turcești până la distanță de 6 kilometri. În acest interval, pe când Turcii și Arabii din lagăre erau ținuți sub focul artileriei, generalul Caneva întărea posturile, și tranșeele și se prepara la atac.

În sfârșit, în ziua de 26, cum vă spusese mai sus, acest atac pe toată linia tranșeeilor cari formează frontul oriental al armatei italiene s'a început, în bubuiturile asurzitoare ale chiurasatelor cari prin focuri dese și bine ochiate, aruncau obuzele la o distanță de 4 sau 5 kilometri dela coastă asupra Turcilor și Arabilor; și în același timp, infanteria, bersalierii, granatierii și alpinii italieni, ieșind din șanțuri au început înaintarea.

Seara, forturile Hemi și Mesri erau ocupate și întreaga linie de tranșee dintre ele.

A costat multe vieți acest atac, căci dacă până acum Turcii și Arabii atacau pe Italiani cari stau în șanțuri, de data asta au fost Italianii cari au atacat pe Turci și pe Arabii ascunși după fașine și după sacii cu nisip.

Câți morți or fi fost? Generalul Caneva nu spune, dar în depeșa ce a doua zi a trimis la ministrul de război din Roma zice textual: pierderile noastre sunt în comparație destul de mici.

Se înțelege că până la un oarecare punct trebuie să se ascundă adevărul asupra morților, dar judecând după violența atacului Italianilor, după întinderea punctului de bătaie; după îndârjirea Arabilor și Turcilor cari sunt foarte buni soldați, și mai adăugând la aceasta faptul că Turcii stăteau în șanțuri iar Italianii veneau cu pieptul descoperit spre ei, toate aceste îndreptățesc a crede că mulți morți au fost din partea Italianilor.

Ca detaliu de cronică vă spui că un rug enorm, a funcționat ieri toată ziua, și în flacărele lui multe cadavre Arabe și Italiene s'au consumat.

Suntem deci, la începutul unui bun pas. Dacă Turcii și Arabii nu primesc întăriri și hrană, dacă cei 9 mii cari n'au luat parte la bătălie se duc pe la casele lor, de ce întăririle ce Italia trimete în Tripolitania vor întrece forțele turco-arabe, atunci se speră că după o altă înaintare și după o altă bătălie, soarta războiului să se decidă și pacea să se încheie, natural în urma intervenției Puterilor.

Ieri s'au trimis din Italia alte patru regimente de soldați. I. T. Alian.

x Atelier de fotografii artistice, de primul rang. Rona și Kinast, Oraștie Văsar-tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atenție la firmă.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

(Urmare).

Cele dintâu semne ale bătrâneții.

Orice femeie e îngrozită de spectrul bătrâneții. Până și fetițele de șaisprezece ani îl pândesc cu temere. Să încercăm dar, să ne știm apăra.

Unul din primele indicii ale îmbătrânirii este slăbirea mușchilor bărbiei. Odată observat simptomul acesta, căutați să fortificați mușchii slăbiți prin masaj. Masajul inteligent și plin de atenție însă, altfel vă cauzați mai mult rău decât bine. Obrajii cad, acoperind maxilarul inferior a cărui condiție de frumusețe este, să fie ascuțit ca o lamă de cuțit, iată atunci dubla și tripla bărbie. Trebuie înlăturată. Cu același Cold-cream a cărei rețetă a fost arătată la capitolul tenului, treciți-vă rind pe rind mâna dreaptă apoi cea stângă peste conturul bărbiei, ca de vre-o douăzeci de ori, apoi cu cele trei degete ale fiecărei mâni, începeți să fricționați mușchii bărbiei ușurel, cu mișcări circulare, nici odată drepte, întâiu de sus în jos, apoi de jos în sus, pe întreg parcursul bărbiei dela o ureche la alta. Masajul acesta trebuie să-l faceți stăruiitor până ce mâinile obolesc și de două-trei ori pe zi. Nu uitați în interesul acesta, să nu purtați capul aplecat spre piept, purtați-l totdeauna pe sus, chiar dacă nu vă stă în obicei, siliți-vă; și când dormiți vice-versa, așezați-vă perina cât de jos și dormiți pe spate astfel ca bărbia să vie răzimată bine, în linie dreaptă.

Un alt semn de îmbătrânire sunt liniile ce se sap dinspre bărbie spre urechi.

Masați-le în același fel circular. Un alt semn tot pe lângă urechi e albirea părului la tâmplă. Contra rânului acestuia survenit de multe ori, fără de vreme nu există alt remediu decât vopseau sau resemnarea.

Pentru cel dintâu caz rețetele sunt așa de diferite încât trebuie să alegeți singure. Pentru brunete tincturi sigure și frumoase sunt numai cele foarte costisitoare și e mai greu. Pentru blonde, substanța cea mai inofensivă, sunt foile plantei heune. Masajul pe pielea capului cu lanolină, ajută ceva, întârziind albirea. Păziți-vă însă de a ajunge cu lanolina pe obraz, pentru-că face să crească perii. Mersul mai puțin sigur e de asemenea un indiciu al bătrâneții. Nu vă curbați umerii și dacă bătrânețea începe să vi-i incline, întrebuițați tot masajul, pe spate. Și dacă masajul nu vă servește cereți la droguerii brașierile ce se vând pentru menținerea dreaptă a umerilor. Dar intru toate să țineți seama că masajul e amicul frumuseții, al tuturor vârștelor și a tuturor femeilor cari vor și țin să rămâie frumoase. Și sfaturile mele numai acestora se adresează. Cu atât mai bine pentru cele ce nu au necesitatea să le urmeze.

O apă bună pentru obrajii, cu pielea vesnic unsoasă este aceasta:

Tinctură de benzoies 30 grame;

Tinctură de musc 8 grame;

Alcool pur 150 grame;

Apă de flori de portocal $\frac{3}{4}$ dintr'un litru.

Pentru piețele cari se jupoaie lesne Cold-creamul recomandat și pentru masajul este cel mai bun.

Ochii.

Ochii frumoși desigur nu sunt un produs al artei, este numai un dar al naturii. Dimensiunea, culoarea, forma, expresia au o egală importanță.

Dacă natura ne-a dat ochi frumoși, trebuie să-i știm conserva și dacă nu-i avem trebuie să căutăm a ni-i înfrumuseța cât mai mult cu putință. Ca pentru toate părțile, corpului și frumusețea, lor depinde de sănătate, și sănătatea lor de îngrijire.

Marii inimi ai ochilor sunt praful și oboseala.

Există cât se poate de mult să citiți, sau să lucrați seara mai ales dacă v'ați forțat prea mult ochii și în timpul zilei. Lumina artificială este cea mai mare distrugere a strălucirii ochilor.

Nici în tren să nu citiți. În general nu citiți mai mult de un ceas, două pe zi și acestea cu pauză nu în-

tr'una și în nici un caz nu citiți culcate, nimic mai rău pentru ochi. Dovadă studentele cari își trec anii cu ochii pe cărți, puține au ajuns să-și păstreze sănătatea și frumusețea ochilor. Să nu beți mult. Alcool sau apă, în cantitate nemăsurată, vă congestionează ochii și albul se acoperă cu inutul de vinisoare roșii. Vă simțiți ochii oboșiți? Odihniți-vă și puneți-vă pe ochi o compresie cu apă caldă în care ați pus:

13 centilitri apă de trandafiri;

13 centilitri apă din nuca ulmului.

În compoziția aceasta încălzită înmuiți o bucățică de olandă fină, o puneți pe ochi și stați astfel înținse pe spate cu ochii închiși. În general ca să evitați oboseala prea mare a ochilor ori de câte ori aveți liniștea să puteți sta, preferați să stați cu ochii închiși. E o mare bine-facere pentru ochi. Spălați-vă ochii bine de câte ori vă spălați și fața. Într'un vas curat, aparte, nu în ligheanul ce vă spălați fața puneți apă de trandafiri și spălați-vă bine ochii dimineața și seara.

Apă borică de-asemeni e foarte bună precum și boraxul dizolvat în apă, sau dacă vă lipsesc toate acestea foarte bună e și apa sărată. O linguriță de sare într'un pahar mare de apă rece. În călătorii când vă simțiți ochii oboșiți muiati în apă de trandafiri sau unul din amestecurile de mai sus, o bucățică de vată și țineți-o pe ochi. Și nu uitați răpaosul, el e cel mai bun amic al ochilor. Pe cât puteți nu vă forțați prea peste măsură ochii.

Masați-vă cu Cold-cream și părțile din jurul ochilor și de-asupra sprâncenelor dar uitați să fricționați pielea subțire imediat sub ochi, altfel siliți să o inflamați și să vă faceți cute.

Dacă vă cad genele și sprâncenele tinctura chinină sau de canturidă e foarte bună, dar pentru cantitatea ce trebuie să o întrebuițați e bine să cereți avisul medicului. Obişnuți să vă perieți totdeauna cu o periuță mică și genele și sprâncenele. Dacă genele sau sprâncenele vă cresc neegale, fricționați-vă cu lanolină pură, care e foarte bună și pentru pielea capului, făcând să crească părul.

Mâinile.

Dacă ar trebui să-mi rezumez întreaga experiență mea asupra frumuseții mâinilor, ași spune numai atât: Păziți-vă totdeauna să nu vă fie frig la mâini.

Și într'adevăr singură precauțiunea aceasta face mai mult de cât toate. Dacă nu vă veți lăsa mâinile să vă fie reci și umede ele vă vor fi totdeauna noi și albe și-și vor păstra forma naturală. Am cunoscut o frumusețe celebră, care umbla totdeauna în frig, simțindu-se bine și sănătoasă astfel.

Dar avea mâini oribile. Roșii-vinete și nu-și putea da seama pentru ce. Frigul îi pria altfel, dar îi strâmba mâinile și i-le umfla.

Spălați-vă totdeauna mâinile cu apă caldută și faceți-vă obiceiul să purtați manșon din Octomvrie până în Aprilie. Trebuie însă să și știți cum cum să vă spălați mâinile, dintr'o sută de femei nu știu dacă una singură știe să facă aceasta.

În apa cu care vă spălați, puneți în cazul când apa e văroasă, o linguriță de borax, dar pentru-că boraxul sbrăcește dacă abuzați de el, serviți-vă în cazul acesta de apa mai întâiu fiartă în clocoți și apoi răcorită, ca să-i distrugeți substanțele calcaroase care strică grozav pieței. Puneți să se topească în apă o bucățică de săpun și atunci numai muiati-vă mâinile în apă, spălați-vă bine și încă umede ungeți-vă cu glicerina îndoită cu apă de colonia. După ce v'ați masat câte-va minute mâinile, numai atunci ștergeți-vă și vă evătați bine ca să nu vă izbească aerul sau curenții reci de mâinile umede.

Masajul și pentru mâini este supremul mijloc de bună conservare. Iată o pastă bună cu care vă puști unge pe mâini pentru a vă masa, dar are inconveniența de a nu dura decât câte-va zile, trebuie să vă faceți mereu alta proaspătă.

Tinctură de benzoies 6 grame;

Gălbenușuri de ouă proaspate 2 grame;

Floare de orez 1 gram;

Apă de trandafiri 30 grame;

Uleiul de migdale dulci 6 grame;

Glicerina 3 grame.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Ca să vă masați mâinile, întrebuințați mișcarea ca și când v'ați trage mânușile. Aceasta de douăzeci de ori pe rând la fiecare mână. Pe urmă ciupiți-vă ușurel vârful fie-cărui deget.

Tăiați-vă unghiile odată, de două ori pe săptămână și dacă voți să atingeți perfecțiunea formei unghiilor, tăiați-le câte puțin în fiecare zi.

(Va urma).

Viorica Dumbravă.

Scrisoare din Budapesta.

După un an. — Care ziar e mai cetit. — Ce trebuie să cetim.

Budapesta, 2 Decembrie.

Te doare rana trupescă, timpul o alină și o face uitată, rana sufletească însă — pierderea orgoliului răsfățat — provoacă adese dureri mai turburătoare.

Chiar așa, și cei mai mulți dintre actualii conducători ai noștri răniți în ambiții se plâng, strigă, se revoltă asupra acelor, cari dela început au voit numai binele.

Cum vă și puteți închipui ca ei să tacă, să nu se apere cu ori și ce arme fie chiar neonest, când în durerea lor fără margini își văd tăiată oreanga mării de sub picioare? Li doare rău adevărul, fiind pentru cei mai mulți cam târzie o îndreptare. Se sbat ca peștele în mreajă, văzându-și apusul apropiindu-se cu pași repezi.

Cine nu-și aduce aminte de telegramele trimise din Pesta de vre-o 40 de balici, pe cari îi poți îmbăta cu vorbe goale și apă rece, fără știrea sau consimțământul celor 300 de universitari mai bătrâni? Toată lumea românească știe și cunoaște activitatea aceasta zeloasă a dlor sus amintiți. Și cine nu s'a disgustat?

Dar propaganda fratricidă dela adunările populare!

Au plecat din sat în sat, nu mânați de dorul curat de a deștepta la conștiința națională masa poporului, nici pentru propaganda sufragiului universal, ci cu ura în suflet de-a calomnia pe oamenii din jurul „Tribunei” și de a injura și discredita cel mai bun ziar românesc. Le-a succes? Da! Că s'au făcut de ris!

Dar de turneul apostolicesc prin țara mamă cine nu a auzit? Câte minciuni s'au șoptit, câte neadevăruri s'au fabricat, câte insulte s'au adus „Tribunei” și „Tribuniștilor”?

Și rezultatul, care e?

Vi-l spun eu căci abia acum am sosit din țară, unde am petrecut trei săptămâni. Incepând dela Predeal și până la București ori unde am cerut — baremi de leac — „Românul”, organul autorizat mi-s'a spus cu indignare: „Ni-e deajuns când vedem „Facla” nu mai vom să cetim și „Românul” dvoastră”. În schimb „Tribuna” cea hulită și fără reclamă, o găsești nu numai prin orașe ci și prin sate mai mari.

Iată rezultatul, fără comentari!

Adevărul, fie cât de târziu, a triumfat. Și chestia „Tribunei” va triumfa pe deplin și nu peste mult.

Nu doresc vre-un rău nici celui mai mare inamic de-al meu. Nu doresc nici „Românului”. Mă bucur că avem mai multe ziare. Existența lor e o dovadă că avem un public dornic de carte și cultură.

De sine înțeles că mentalitatea, cultura și pretențiunile cetitorilor sunt în raport drept, proporțional cu prestațiunile ziarului ce îl citesc. Cu cât cetitorul e mai inteligent cu atâta prinde un ziar mai bine redactat, mai bogat, mai informat, pretinde un fond și o limbă mai frumoase. Și vice-versa. Iar după ce în masa cărturarilor noștri cu foarte puțină excepție nu putem face o deosebire între gradul de cultură, adică toți avem aceleași pretențiuni ziaristice, de sine înțeles că vom pretinde ce se poate mai bun dela ziarul ce îl cetim.

Și acum să facem o mică comparație: „Gazeta” dela Brașov cum e redactată, nu mai corespunde cerințelor timpului. E cetită cu deosebire de generația bătrână fiindcă corespunde încetinelii ei de gândire și e susținută de mulți fiind cel mai

vechiu organ de publicitate românesc. „Românul” trebuie să fie cetit, fiind organul oficial al partidului. Cum e scris? Nu vreau să rostesc judecata. Dar las să vorbească sentința de astă-primăvară a dlui Iorga!

Un grajd în care gunoierul pare rațiune de a fi”. Cred că d-lui are atâta competență ca să poată judeca și pretui organul de publicitate al comitetului.

Voiesc să mint, să nu fiu un augur bun, când prezic că poate peste un an, doi, vom mânca din pomana „Românului” precum am mâncat din pomana răposatei „Lupta”.

A rămas să spun ceva despre „Tribuna”. Dar ce? Goga e poet, nu știe să scrie! Agârbiceanu e sas nu-i sunt bune nuvelele, schițele, fiindcă nu cunoaște limba românească! Chendi e prost, a uitat ortografia și topica. Pușcariu, Anghel, Ciura, Corbu, Soric, Herz, toată pleiada scriitorilor noștri de frunte nu știu scrie românește fiindcă nu scriu la — ziarul autorizat.

Correspondenții, niște trântori de cafenele, fiindcă nu mai spun minciuni preamărind pe un autorizat sau altul.

Faceți comparație și judecați ce trebuie să cetim?

Xeni.

De pe valea Mureșului.

Sfințire de biserică. — Reprezentatie teatrală. — Jocuri naționale.

Deda, 28 Noembrie.

Dacă dorești să ridici un popor din întunecare la o adevărată traptă culturală nu e de ajuns să scrii mereu și să-i dai sfaturi; trebuie să te cobori în mijlocul lui pentru că numai așa îl vei ridica la tine, așa o să-i cunoști durerile și năcazurile și cunoscându-le, vei afla balzamil vindecător.

În comitatul Murăș Turda, poporul românesc îl află mai concentrat în jurul Reghinului-săsesc. Aici poporul păstrează datinile, obiceiurile și portul său curat și limba sa strămoșească originală și neinfluențată de elemente străine. Cu totul altcum stăm în jurul Murăș-Oșorheiului. Acolo aproape în fiecare comună sunt domenii de ale nobililor săcui, limba poporului e stricată, datinile portul ș. a. sunt împrumutate dela străini. Religiuinea e singura bază care în cursul vremilor n'a fost nimicată de valorile furtunoase cari au trecut peste poporul românesc. Ca exemplu să iau comuna Ghermesig, din protopresbiteratul Murăș-Oșorhei.

Comuna Ghermesig e așezată la o depărtare de vre-o 12 kilometri de Murăș-Oșorhei și e reședința contelui Teleky Domokos și reședința protopopului reformat. Noi Românii gr-orientali avem o parohie de clasa II.

Când înainte cu 7—8 ani ca student într-o călătorie de studii am cercetat această comună, în fruntea ei era un preot, care era în vecinică vrajbă cu poporenii. Fonduri parohiale și altele, lipseau, poporul nu mai iubea biserica, școala era în cea mai detestabilă stare. Consistorul din Sibiu, văzând acest pericol a făcut ce a făcut și pe preot l-a transferat și în locul lui a instituit pe actualul preot Pavel Suci.

Pe părintele Suci l'am cunoscut înainte de a fi ocupat parohia din Ghermesig. Era om blând, bun și îngăduitor, dar când am auzit că va veni în parohia Ghermesig, unde poporul era răsvrătit în grad mare, l-am compătimit și mare speranță într'un progres serios nu aveam.

Acum însă când după 8 ani m'am întors în această comună — ce să vezi. Biserică nouă, școală modernă, casă parohială demnă de invidiat. Și m'am întrebat: Când a putut în 7—8 ani acest om să munciască atâta și să ridice o parohie din ruină la nivelul la care e astăzi?

L'am întrebat atunci și pe părintele Suci și mi-a răspuns: „Blandeța, frate, abnegațiunea, bună-tatea și regularitatea în toate afacerile”. Iată o deviză demnă de urmat!

În 26 Noembrie n. comuna faptelor frumoase

ale poporului din Ghermesig a fost desvâlțată de cătră harnicul director al seminarului „Andrian” din Sibiu P. Cuvioșia Sa dl Dr. Eusebiu R. Roșca, D. Sa, ca mandatar al Excelenței Sale mitropolitului, a sfințit în această zi însemnată biserica, școala și casele parohiale din această comună.

Des de dimineață de după culmile colinelor răsăreau mereu bărbați, femei, neveste moșnegi gârbovi de povara anilor, copii, copile, toți porniți spre templul mântuirii ridicat în comuna Ghermesig.

La orele 8 a. m. apare P. C. Sa Dr. Eusebiu R. Roșca în ornate bisericesti și ca un apostol al culturii și bisericii începe serviciul divin, încunjurat de P. O. D. Stefan Rusu, protopresbiterul tractului Murăș-Oșorhei, preotul Hodoș din Ieland, preotul Oprea din Band, Stefan Stoicovici din Cristur, Alexandru Borda, Săncraiu, Irimie Sădoșanu, Sănger. Strana a fost condusă de Teodor Libeg, inv. Filea, Octavian Popa, inv. Idicel, Petru Fărăcaș preot Moșonfalău și harnicul învățător local Victor Laurentiu.

Serviciul a fost înălțător de inimi. Am de a remarcă un lucru unic în felul său anume: Contele Teleky Domokos se ocupă cu pictura bizantină, din plăcere; a călătorit la Constantinopol, Ierusalim, Grecia și a cercetat toate muzeele unde era vorbă de pictură bizantină.

În urma acestui studiu contele Teleky Domokos a pictat mai multe icoane și cununa icoanelor pictate a fost icoana maicei Domului pe care contele a păstrat-o ca pe o relievă în castelul său, dar influențat de prezența Drului E. R. Roșca, a donat-o bisericii din Ghermesig.

Protopopul reformat pătruns în sufletul de afabilitatea directorului Roșca, a condus întreg presbiteratul reformat înaintea P. C. Sale și în cuvinte alese a bineventat pe harnicul oaspe. Răspunsul P. C. Sale Dr. Roșca a fost tot atât de frumos.

Au urmat apoi preoții sub conducerea protopresbiterului Stefan Rusu, iar după recepțiuni, în școala nouă a avut loc un banchet splendid, la care Dr. Eusebiu Roșca a toastat pentru Mitropolitul, Stefan Rusu protopresbiter pentru d. Dr. Roșca, Dr. Pantea pentru Rusu, iar preotul Pavel Suci pentru parohieni.

În anul 1909 „Albina” de sub conducerea dlui Cosma a înființat în Murăș-Oșorhei o filială, — în acel oraș din care tribunalul a rostit atâtea sentințe împotriva bietilor noștri gazetari. Filiala în timpul acesta a fost încredințată dlui Vulcu, mare proprietar în Pogăceaua. După ce d. Vulcu și-a dat dimisia conducerea filialei a fost încredințată dlui Radeș. Filiala apoi și-a câștigat agenți pe sate, între cari cel mai zelos e d. Teodor Libeg din Filea.

Acest agent s'a pus în înțelegere cu funcționarii dela filială dnii: I. Henteș, Florian Căpătină, Dorift Șuteu teol. și dsoara Victoria Șuteu abs a școalei de menajiu din Sibiu și cât ai bate în palme improvizează o reprezentatie teatrală, anume: „De pe urma beției” comedie în 2 acte, de Rădulescu-Niger.

A urmat apoi reprezentatia teatrală. Debutanții au impus tuturor prin jocul lor frumos și precis.

Și-au ales ales pentru reprezentatie locul cel mai expus, comuna Ghermesig, iar timpul, sfințirea bisericii din această comună. Așa apoi ne-am ales seara după banchet cu o producție minunată și cu petrecere până la ziua.

Petrecerea s'a deschis cu poezia: „Dormi în pace”, de A. Vlahuță declamată de Gregoriu Ceotea.

Punctul al doilea a fost „Surugiul”, monolog de V. Alecsandri, declamat de tînărul Dorift Șuteu din Cașva, absolvent al teologiei din Sibiu. Tînărul Șuteu a dovedit un puternic talent artistic.

Publicul român o știe foarte bine că dna Cosma sub auspiciile „Albinei” a înființat școala de

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală expuneri de obiective speciale pentru interioruri acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

menaj din Sibiu. În această școală fetelor li-se dă o educație familiară și națională, și tot acolo se popularizează cântările și jocurile naționale. Cei cari au avut norocul să asistăm în Sibiu la „Chindie” am văzut rezultatul frumos al acestei activități.

Noi încă am avut onoarea de-a avea în mijlocul nostru o absolventă a școlii de menaj, pe dsoara Victoria Șuteu, care a jucat rol și în piesa teatrală. Dsoara Șuteu nu s'a mulțumit numai cu atâta, ci a instruit pe actori „Hora fetelor” și după producție actorii au jucat această horă pe scenă cu atâta precizie încât publicul a rămas încântat. După ce a căzut cortina au fost rechemăți din partea publicului pe scenă ca să repeteze. Inșiși cei doi conți au rămas încântați de frumusețea jocurilor românești.

Influența acestei petreceri asupra poporului este mare. Noi prin aceasta știm atâta că am câștigat o poziție strategică. Căci:

In cartea veciniei scris-e
Că țări și neamuri vor pieri,
Dar mândra noastră națiune
Etern, etern va înflori.

Gregoriu Ceantea.

Universitatea din Iași.

Religiunea din punct de vedere sociologic.

Curs de deschidere ținut de d. prof. univ. Virgil Arion la facultatea juridică din Iași secția doctoratului.

Domnilor,

Dacă am fi trăit împreună acum vre-o trei mii de ani și am fi locuit ca și strămoșii noștri Arieni pe malurile râului Indus și ținutul numit astăzi Penjab și dacă eu aș fi fost învățator și dv. elevi veniți cătră lumina cărții, eu învățatorul de astăzi n'aș fi stat atunci atât de liniștit în jețul meu și dvoastră tot atât de liniștiți în băncile acestea: — la deschiderea aceluiaș curs, prima noastră întâlnire ar fi fost mult mai dramatică.

Ca ori ce act de însemnătate mai deosebită, deschiderea acestui curs care pentru dvoastră ca și pentru Arieni înseamnă o inițiere în viața spirituală, ar fi fost însoțită de rugăciuni, purtând când peceea unei magii vrăjitoarești, când urmele slabe ale unei religii rudimentare.

Pe un loc înalt, plan și bine deschis aș fi aprins un foc mare — un foc magic — în jurul căruia ne-am fi strins, profesor și elevi. Focul acela, întruparea zeului Agni ar fi avut ca menire înlăturarea și omorirea duhurilor rele pururea împejorul nostru.

Imbrăcați în haine de sărbătoare, cu părul tuns, purificați prin baie corporală, ați fi stat dv. în jurul focului, eu cu fața întoarsă cătră răsărit, dvoastră cu fața cătră apus. V'aș fi încins apoi pe fiecare de trei ori în jurul trupului dela stânga spre dreapta cu un briu însufletitor de viață nouă, magie, cu care fuseseră imbrăcați se zice înțelepții. Din acel moment elevul se naștea ca din nou, era un altul, și-și schimba și numele, era intrat în noviciat, începea să fie inițiat.

Astfel încins, v'aș fi întors spre dreapta și atingându-vă cu mâna umărul așa ca degetul cel mare să vă atingă pieptul în dreptul inimii, semnul unei stăpâniri sufletești, aș fi strigat: „Gândul tău să urmeze pe al meu; în cuvântul meu să te bucuri de tot sufletul; Birhaspati să te unească cu mine”. Birhaspati era zeul înțelepciunii.

Această practică terminată, ceremonialul noviciatului lua sfârșit. Elevul începea să învețe: era apt să adâncească sacrele rugăciuni vedice. Felul său de viață de acum înainte era deosebit. Nu putea mânca carne și miere, trebuia să-și cerșească hrana dar mai ales trebuia să păzească ca nu cumva să se stingă focul aprins de învățatorul său.

Ceremonia inițierii astfel cum se practica la Arieni acum trei mii de ani merită să fie discutată într-o ocazie, după cum am spus, ea cuprinde atâtea elemente cu caracter magic și religios găsite și astăzi în multe din descântecurile noastre de țară.

Primul element de magie e alungarea duhurilor rele prin aprinderea focului sacru. Mișcările simbolice hotărâte dinainte producând efecte definite, formulele ceite în momentul încingerei briului erau iarăși magii: „Zeu propice care ne porți noroc, care ne aperi de cuvântul rău, ne luminezi fața și ne dai puteri prin răsuflarea ta”.

Cântecurile vedice, aprofundarea lor erau considerate ca lucruri sacre și nu le putea îndeplini decât inițialul, purificat prin ceremonialul noviciatului. Stăpânirea vieții spirituale nu era lăsată în mâna ori căruia profan.

Credința aceasta naște prima diferențiere între lucruri sacre și profane. Din acest moment, religiunea în forma ei cea mai rudimentară ia naștere.

E sacru ori ce lucru ce nu-l poate face ori ce om. *Tabu*, sacru, era numele domnului; nu-l putea pronunța decât cel inițiat. Sierul sfânt la evrei era tabu; inimile vrednice de asemenea nu le puteau pronunța și cânta decât inițiatii. Un evreu profan dacă s'ar fi apropiat și-ar fi atins area sfântă era linșat de mulțime.

După cum vedem inițierea era un privilegiu acordat exclusiv persoanelor purificate prin ceremonialul noviciatului. Viața lor însemna cea mai cumplită abținere. O stare estatică, de macerațiune corporală, posturile cele mai riguroase, suferința propriului său corp erau cele mai sigure mijloace de apropiere cu divinitatea. Devenind astfel, *Tapa*, individul simte tot mai mult absența persoanei sale fizice, se mortifică ca om, și învie spiritual prin permanența reală a dumnezeirii scoborite în sufletul său. În starea aceasta de exaltare sufletească, de posesiune, poate creia cele mai prodigioase lucruri filozofice și ori ce abateri dela legile cărmuirii pământești sunt o consecvență firească.

Cum vedem e o credință că prin anumite rugăciuni și jertfe, prin regulamentul unei vieți de ascet, prin pronunțarea unor formule și schițarea unor gesturi, omul poate înțelege și pătrunde existența unor puteri și a unor spirite supranaturale care stăpânesc și cărmuiesc soarta noastră pe pământ. Și atunci iată *religia*. Natural, prin aceste rugăciuni, realitățile supranaturale, omul crede că și-le poate concilia. În ceremonialul de mai sus e credința religioasă invocarea zeului Agni și Birhaspati. E magie însă pronunțarea celor două formule sacramentale.

În toate timpurile și la toate popoarele fie ele cât de înaintate pe scara civilizațiunii, fie ele cât de înapoiate, cultul religios a fost veșnic împregnat de rămășiți magice, vrăjitoarești.

După Reinach *magia* e strategia anemismului. Ea e inspirată de ideea că voința omului prin anumite descântecuri poate să aibă o acțiune de constrângere asupra voinței duhurilor cari ne înconjoară. Magie e credința izgonirii spiritelor necurate prin aprinderea focului sacerdotal, magie e renașterea sufletească prin încingerea cu briul sfânt.

(Va urma).

Cronică școlară.

Adunare inv. la Virșeș.

Despărțământul Vârșeș al Reuniunii învățătorilor români din Eparhia Caransebeșului și-a ținut adunarea sa de toamnă Duminică la 13 (26) Nov. a. e. în comuna Voivodinți.

După serviciul divin, celebrat de preotul Ilie Dabiei, învățătoarea Eufrozina Pincu a ținut o prelegere practică din lucrul de mână despre „căputarea ciorapilor”, iar învățatorul Mihai Simu o prelegere din limba maghiară, „földrajzi alapfogalmak szemléltetése”.

Deschizând prezidentul Patrachie Rămneanțu adunarea, printr-o cuvântare foarte instructivă, a urmat citirea circularului dat de comitetul central, apoi recenzia membrului Ion Naia asupra operatului „Prima pășire a învățatorului în cariera sa” de Ioan Albi, pe baza căreia adunarea a decis că și introducerea învățatorului în postul nou să se facă cu solemnitatea cuvenită. Acest decis se va trimite și comitetului central ca să comunice dorința învățătorilor Venerabilului Consistor.

După ce învățatorul P. Bizerea citește lucrarea sa despre „scăderile copiilor în casa părintească”, îndemnând pe părinți să luere mână în mână cu școala pentru a putea face din copiii omenii de omenie, poporul care era prezent la adunare se retrage, iar învățătorii făcând critica celor două prelegeri dinaintea adunării, le declară de reușite.

Adunarea a fost bine cercetată. Au luat parte 17 învățători; 5 au absentat. În fruntea despărțământului s'au ales tot funcționarii cei vechi. E de observat, că acesta este primul despărțământ care și-a ținut adunarea sa înainte de 1 Decembrie n., conform dispozițiilor din circulara comitetului central. „Progresul”.

Cronică externă.

Situație gravă în Portugalia. Ziarului „Berliner Tagelblatt” i-se comunică din Lisabona că situațiunea în Portugalia s'a agravat în mod simțitor.

Este neîndoios că situațiunea e cu mult mai gravă decât vrea s'o recunoască guvernul.

Cioenirea de ieri între trupe și civili, în centrul orașului, a fost foarte violentă. Demonstrații au tras focuri de arme din ferestrele cafenelelor și restaurantelor și din casele particulare, cari erau baricadate.

Deși guvernul declară că numai 50 de persoane, dintre cari 21 de soldați, au fost răniți în această încercare și că nimeni n'a fost ucis, totuși se crede că numărul răniților e cu mult mai mare și că au fost și ucși.

Numărul exact al celor căzuți va fi greu de aflat din cauză că guvernul exercită o cenzură foarte severă.

Un ziar care anunțase mai mulți morți, a fost confiscat.

Centrul orașului a avut eri aspectul vremilor de război.

Toate prăvăliile erau închise. Circulația era suspendată.

Cavaleria cutrieră orașul în toate direcțiile distribuind lovituri de săbii.

Piața principală era ocupată de carbonari, înarmați cu revolvere și unii cu pumnale.

Ei aveau asupra lor sticle pline cu bombe de dinamită.

Unele din acestea au fost aruncate și au provocat explozii violente cari s'au auzit în tot orașul.

Carbonarii ar dispune în Lisabona de peste 1000 de bombe.

Heves és Dornhelm,

confecțiune de dame, lingerie și articole de modă.

Timișoara—Temesvár,

în oraș, aproape de palatul „Lloyd”.

În atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești. Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

Ei se laudă că vor ocupa ferestrele și acoperișurile caselor și că vor ucide regimente întregi.

O ciocnire serioasă între regaliști și guvernamentali e considerată ca iminentă.

INFORMAȚII.

ARAD, 2 Decembrie n. 1911.

Din cauza sfintei sărbători de Iuni „Tribuna” va apărea numai Marți noaptea, la orele obișnuite.

— **Sărbătorirea dlui Spiru Haret.** Din București ni-se scrie: Un mare număr dintre membrii corpului didactic de toate gradele, au hotărât să sărbătorească printr'un banchet pe d. Spiru Haret în chip de omagiu și recunoștință pentru marea operă realizată întru reorganizarea învățământului din România.

Acest banchet va avea loc în ziua de 12 Decembrie, când d. Spiru Haret își serbează ziua sa onomastică.

Membrii corpului didactic vor oferi cu această ocazie dlui Haret o „Carte de Aur” în care se va cuprinde enumerarea tuturor reformelor realizate și însemnatele progrese realizate de învățământ sub înțeleapta conducere a fostului ministru al instrucțiunii, d. Spiru Haret.

— **Atentatul din Reichsrathul austriac.** Ieri s'a terminat înaintea Curții cu jurați din Viena procesul pornit împotriva lui Nyegus, care înainte cu câteva luni împusecuse, în Reichsrathul din Viena, asupra ministrului de justiție, fără a-l răni.

Nyegus a fost condamnat la 7 ani pușcărie.

— **Marina militară a României.** Ziarul parizian „Le Matin” publică următoarea telegramă din București:

„Statul major general român s'a folosit de emoția creată de războiul italo-turc, pentru a prezenta regelui un proiect prin care se cere crearea unei marine de războiu, care va avea sarcina să apere gurile Dunărei și coastele românești. Porturi de războiu se vor crea la Sulina și la Constanța.”

Ziarul parizian reproduce această știre după ziarul „Deutsche Tageszeitung”.

— **Scrisoarea lui Paul Lafargue.** Iată textul scrisoarei, prin care Paul Lafargue, anunța nepotului său Longuet, sinuciderea:

„Sănătos la trup și suflet, mă omor, înainte ca bătrânețea nemiloasă să paralizaze energia mea,

să înfringă voința mea și să-mi devin mie însuși și altora o sarcină. De ani de zile mi-am făgăduit de a nu supraviețui a 70-a aniversare a mea. Am stabilit anotimpul plecării din viață și am pregătit totul pentru executarea hotărârii mele: o injecție subcutanee de ciancali. Mor cu bucuria înălțătoare, de a poseda siguranța că acea cauză căreia m'am devotat de 45 de ani, va triumfa într'un viitor apropiat. Trăiască comunismul! Tră-

Cum se vede Lafargue nu s'a sinucis de teama

Cum se vede Lafargue nu s'a sinucis de teama unei paralizii, de care vorbeau telegramele, ci pentru a-și evita neajunsurile bătrâneții.

— **Accidente de aviațiune.** O mare nenorocire s'a întâmplat Joi pe câmpul de aviațiune dela Wiener-Neustadt. Aviatorul italian Mosca, care făcuse zboruri frumoase în Italia și venise aci să se perfecționeze în pilotarea aparatului Illner, a cerut locotenentului Nittner să-l ia ca pasager pe aparatul său.

După câteva evoluțiuni interesante aparatul deranjându-se s'a răsturnat. Mosca și fracturat craniul și a rămas mort pe loc; locotenentul a suferit o puternică comăție cerebrală.

Starea lui e gravă.

— **Moartea unui Barnum englez.** În Budapesta a fost omorât zilele trecute un bătrîn director de circ, Sanger. Autorul Cooper a dispărut. După cum se anunță acum din Londra Cooper urmărit de detectivi și-a făcut sfârșit vieții, aruncându-se înaintea unui tren care l'a sfârșit. Cu prilejul morții bătrînului Sanger ziarurile engleze aminteau unele lucruri interesante din viața lui. Spun că Sanger și-a început cariera într'un mic circ provincial, ca servitor. A ajuns atât ca să-și poată cumpăra un cal ponni, cu care arăta apoi unele producții într'o baracă proprie. I-a mers bine și a câștigat bani mulți, astfel că mai târziu în 1871 ajunsese să-și formeze cel mai mare circ din Londra. Stăpânea 700 de persoane, 13 elefanți, 9 câni, 52 cai, afar de lei, tigrii și alte animale. Încă înainte de Barnum arăta la reprezentatii un elefant alb, care atrăsese atenția tuturor. Chiar și decedatul rege al Angliei, Eduard s'a interesat despre acest elefant. Chemându-l odată înaintea sa pe Sanger, l'a întrebat dacă colorarea albă a elefantului este naturală. I-a spus să-i răspundă pe cuvântul de onoare. Sanger ajunsese în perplexitate și cu mare greutate putu să răspundă: „Elefantul nu-i alb, îl colorăm în fiecare dimineață”. Regele a ris făcând haz de tulburarea directorului.

— **Fapta unui nebun.** Din Zombor se comunică, că într'un sat din apropiere, un nebun aprinzându-și țigara a aruncat chibritul pe podini.

Au luat foc mobilele și întregul edificiu. Nebunul a fugit înspăimântat, dar cei doi copii ai lui, și-au găsit moartea în mijlocul flăcărilor.

— **Studenti — hoți.** În Petersburg a fost descoperită zilele acestea o bandă de tâlhari, care plănuise jefuirea unei mănăstiri. Din bandă fac parte și studenți și studente.

— **Scandal în Camera austriacă.** În ședința de ieri a Reichsrathului din Viena cu prilejul discuțiunii pentru organizarea judecătorilor de pace din Bohemia, deputații cehi au provocat un scandal enorm, care a culminat într'o încăierare în toată regula.

Tumultul a izbucnit în vreme ce ministrul de justiție își expunea punctul său de vedere în această iritantă chestiune, care a contribuit mult la mărirea antagonismului dintre cele două naționalități din Bohemia. Cehii îl intrerupeau mereu pe d. de Hohenburger, iar când au văzut că acesta nu se intimidează, și au început să-l apostrofeze în termeni violenți și să lovească în capacele pupitrelor cu pumnul.

La un moment dat, ei s'au repezit în masă spre ministru, probabil cu gândul să-l atace. Deputații germani, observând mișcarea, le-au ieșit întru întâmpinare, făcând scut în jurul dlui de Hohenburger.

Președintele, prevăzând urmările probabile, a suspendat ședința. Măsura aceasta a avut de efect să mai potolească spiritele.

Când însă s'a redeschis ședința, scandalul a izbucnit și cu mai multă furie, până ce, în cele din urmă, cele două tabere s'au încăerat.

Pugilatul acesta a ținut aproape un sfert de oră.

Miniștrii, când au părăsit sala, au fost hui-duiți de cehi.

— **La fondul Victor și Eugenia Tirdășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace cu prilejul unei conveniri familiare a membrilor corului bisericesc al Reuniunii meseriașilor sibiieni au dăruit: tenorul liric d. Ionel Rădulescu 5 cor., Candid Popa dir. cor. 22 bani și soția sa Elisabeta 20 l., Valer D. Poponea cul. tip. 30 b., Isidor Marcovici cul. tip. soția sa Maria și copiii lor Stefan și Eugenia 60 b., I. Pinciu cul. tip., soția sa Ana n. Macrea și copiii lor Elena, Mărioara, Eugen și Ioan 80 b., Dem. Axente cul. tip., soția sa Ana n. Banea, fiul lor Cornel, bunicul și bunica acestuia Toma și Ana Banca 1 cor., Ștefan Vlad pantofar, soția sa Varvara și fiul lor Aurel, practicant la „Albina” 70 b., I. Marcu cul. tip., soția sa Paraschiva n. Apolzan și fiica lor Aurica Cio-

Leon Tolstol.

166

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmas).

— Luați seama să nu murdăriți rochia Mariei Henricovna! strigă alte glasuri.

Rostoff și Ilin își căutară un colț unde să-și poată schimba rufele fără a răni pudora tinerei femei.

Ei intrară mai întâiu într'un fel de cămaruță îngustă, dar o găsiră pe trei sferturi plină cu ofițeri cari jucau cărți pe o ladă goală și cari nu voiră să-și cedeze locurile pentru nimic în lume.

Tinăra femeie împrumută una din fustele ei ca să servească drept perdea; în dosul acestui paravan improvizat Rostoff și Ilin își putură schimba îmbrăcămintea ajutați de Lavruska.

În căminul dărîmat se aprinse un foc bun. O scândură așezată pe două șele și o pătură de cal peste scândura ținu loc de masă. Se aduse un Samovar, o jumătate butilie de rom și tinăra femeie fu rugată de a juca rolul de gazdă.

Un husar îi oferi o batistă curată ca să-și ștergă „mănușile”, un altul îi asternu pelerina lui sub picioare ca să o ferească de umezeală, un al treilea își așarnă mantaua la fereastră ca să n'o ajungă vântul, un al patrulea goni muștele de pe fața bărbatului ei așormit, ca să nu se doștepte.

— Lăsați-l, spuse tinăra femeie cu un zîmbet ti-

mid și fericit, doarme el și fără asta, după o noapte de insomnie.

— Ba nu, Mario Henricovna, răspuse un ofițer, trebuie să ne luăm bine cu doctorul, poate că-și va aduce aminte de aceasta când ne va tăia vre-un braț sau picior.

În totul nu erau decât trei pahare; apa era așa de tulbure încât era greu de știut dacă ciaiul era tare sau slab, și în samovar nu era apă decât pentru șase pahare; dar ofițerii primeau cu plăcere, după rangul lor, paharul prezentat de mâinile grăsulii, cu unghiile scurte dar nu tocmai curate, ale tinerei femei.

Toți ofițerii păreau în acea seară îndrăgostiți de dânsa; până și husarii cari jucau în cărți își părăsiră jocul și veniră să-i facă curte.

Soția maiorului, văzându-se inconjurată de toți acești tineri politicoși și străluciți, era radioasă de mulțumire, cu toate că se silea să-și ascundă fericirea și tulburarea care o cuprindea de câte ori soțul ei făcea o mișcare. În tot hanul nu se afla decât o singură linguriță și cu toții se înțeleseră cu Maria Henricovna să le amestece pe rînd zahărul în pahar.

Rostoff, după ce-și primi paharul, vărsă rom întrînsul și o rugă pe tinăra femeie să-i amestece ceaiul.

— Dar nici n'ai pus zahăr, făcu ea zîmbind.

— N'am trebuință de zahăr; ajunge să-mi amesteci ceaiul cu mănușita d-tale.

Maria Henricovna consimți și merse să caute lingurița.

— Pune numai degetul d-tale cel mic în pahar și o să fie mai bine.

— Am să mă frig la deget, făcu Maria Henricovna, roșie de plăcere.

Ilin luă o găleată cu apă, turnă câte-va picături de

rom intrînsa și o rugă pe tinăra femeie să amestece cu degetul.

— Asta e ceașca mea; amestecă numai cu degetul d-tale dragălaș și o voiu goli până în fund.

După ce beu ceaiul, Rostoff propuse Mariei Henricovna să joace în cărți; acela care va câștiga va fi ținut să sărute mîna tinărei femei, iar acel ce va pierde, să fie silit a aprinde samovarul pentru maior.

Dar abia se începu partida și se ivi capul sburlit al medicului. De multă vreme nu mai dormea, ci ascultase tot ce se vorbea, ceea ce nu-i plăcea de fel. El avea un aier trist și plictisit. El nu spuse o singură vorbă ofițerilor, se scărpină în cap, și cum îi se împiedea drumul, ceru voie să iasă afară.

De îndată ce ieși afară izbucniră cu toții de ris, iar Maria Henricovna, roșie până la lacrimi, le păru și mai draguță.

Medicul intră în han și spuse neveste-si, care lu mai zîmbea cu atîta veselie și care aștepta speriată vorbele lui, că ploaia încetase și că ar face bine să se culce afară, în căruța lor, dacă nu voia să li-se fure avutul.

— Dar de ce, maiorule? Voiu pune o santinelă sau două, făcu Rostoff.

— Merg să păzesc eu însu-mi, zise Ilin.

— Nu, domnilor, d-voastră ați dormit, dar eu am petrecut două nopți fără să închid ochii, și el luă loc, posomorit, lângă soția lui, ca să aștepte sfârșitul partidei de cărți.

Ofițerii riseră din toată inima.

După ce medicul îi părăsi împreună cu nevastă-sa, husarii se pregătiră să-și petreacă noaptea în han. Dar ei adormiră tîrziu de tot, cu mințea la toanele roșii ale maiorului și la veselia nevestei lui. Din când în

han 1 cor., I. Stanciu zugrav de case, soția sa Ana n. Stanciu și fiul lor Victor 80 b., Ștefan Duca cul. tip. soția sa Maria n. Imbăruș și copiii lor Valeria și Ioan 80 b., George Botezan strugar, soția sa Paulina și fiii lor Ioan și Aurel 1 cor., Ilie Baciul cul. tip., soția sa Frida și fiul lor Cornel 1 cor., Panfilie Crișan sodal lăcătuș, soția sa Ana și copiii lor Cornelia, Ionel și Leontina Grindean 1 cor., și finul lor Traian Săsărman 1 cor., George Trifan cul. tip., soția sa Elena n. Grindean 1 cor. și finul lor Traian Săsărman 20 b., G. Săsărman pantofar, soția sa Maria n. Grindean și copiii lor Victoria și Traian 1 cor., Nic. Ișan pilar, soția sa Panaschiva și copiii lor Aurel, Ana, Ionel și Mărioara 50 b., G. Poponea prezident al corului 5 feciori și 1 fetiță a lui 1 cor. 20 b., Liv. Brote, restaurator, soția sa Maria n. Morandini și fiica lor Teofana 1 cor. și Vic. Tordășian prez. 10 bani, sau în total 19 cor. 20 bani.

— **Descoperire târzie.** În Berlin a murit de rind un agent comercial, încredințatul mai multor firme. S'au descoperit mai multe falșificări, și delapidări de dată mai veche.

— **Pe urmele Monei Lisa.** Din Bruxelles se telegrafiază: Ieri a sosit la Bruxelles căpitanul de poliție din Paris, Casali fiind indicate urme noi referitor la aflarea tabloului Mona Lisa.

— **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farlas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Dr. RÓTH KÁLMÁN,
MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Consultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Consultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

x **Adolf Nadler**, fabrică de oroloage pentru turnuri, *Budapesta VIII. str. Prater 2.* O re-

când, ieșeau în vârful picioarelor ca să vadă ce se petrece în căruță.

De mai multe ori, Rostoff se încercă să doarmă, cu capul învâlit în manta, dar observația vre-unui ofițer stârnea din nou veselia tovarășilor și hanul răsuna de un râs copilăresc, voios și fără nici un motiv.

X.

La ceasurile trei din noapte, nimeni nu dormea încă, când sergentul-major le aduse porunca de a o porni la drum spre Ostrovna.

Ofițerii, fără să-și înceteze râsetele și glumele, se pregătiră de plecare; samovarul fu din nou aprins, apa tulbure începu să fiarbă, dar Rostoff, fără a mai aștepta ceaiul își ajunse escadronul său.

Zorile se iveau, ploaia încetase, norii se risipeau. Sub vestmintele încă ude, oamenii simțeau răcoarea dimineții.

Eșind din han, Rostoff și Ilin aruncară, în cenușul zorilor, o privire asupra căruței medicului, al cărei acooperis de mușuma lucea sub ploaie. Ei zăriră piciorul maiorului și în mijlocul căruței, scufia de noapte a tinerei femei, odihnindu-se pe perină. Se auzia respirația regulată a celor două persoane.

— E într'adevăr foarte draguță, zise Rostoff.

— O femeie delicioasă, răspunse Ilin cu seriozitatea unui copil de șaisprezece ani.

După o jumătate de ceas escadronul era adunat pe șosea.

— Pe cai! porunci Rostoff.

Soldații își făcură cruce și săriră pe cai.

Rostoff se puse în fruntea lor și ordonă:

— Marș!

Și patru câte patru, husarii o porniră la drum, cu un șgomot de copite pe calea mocirloasă, cu un zân-

comandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați lîferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele lîferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

ECONOMIE.

Panică la bursa din Viena și Budapesta. O mică panică s'a produs la bursa de cereale din Viena și la cea din Budapesta, în ce privește grânele și porumbul din România:

În ziua când s'a vestit că Italia vrea să blocheze Dardanelele, prețul cerealelor a fost urcat și, în special, asupra cerealelor române s'au operat numeroase afaceri a la hausse și pe termen.

A doua zi, când s'a aflat că Italia, în urma intervenției diplomatice a unor puteri, a renunțat la blocare, prețul cerealelor române a mai scăzut, dar cu puține puncte.

Import de oi din România. Pe câtă vreme consiliul municipal din Viena a decis abia acum să trimită o delegație în România spre a face angajamente pentru contingentul necesar consumației metropolei austriace, consiliul municipal din Budapesta trimisese de acum trei săptămâni pe directorul serviciului de alimentație, d. Sztarill, în piețele României.

După raportul făcut de acest delegat al consiliului municipal, piețele austro-ungare nu pot conta în România nici pe o parte din contingentul de vite cornute stabilit prin convenția comercială, dar în schimb pot să conteze pe un însemnat contingent de oi.

Și d. Sztarill a arătat că a stabilit înțelegeri în Craiova, București și alte orașe pentru importarea în Budapesta a mari cantități de oi din România.

Consiliul municipal aprobând raportul și condițiunile de cumpărare, — s'a dispus ca direcțiunea căilor ferate ungare să trimită deocamdată 10 vagoane frigorifere la Orșova pentru transportarea cărnei, căci oile se taie la abatorul din T. Severin.

gănit de săbii, cu un murmur de cuvinte; infanteria și artileria înaintară pe șoseaua mărginită cu plopi, în fața lor.

În campanie, Rostoff își permitea să călărească un cal căzăcesc. Cunoscător și amator, el își cumpăraseră un cal de Don, cu iuteala căruia nici un alt cal nu se putea măsura. Călăria era cea mai mare fericire a lui Rostoff. Și tot călărind, el se gândea la nevasta maiorului, iar nici decum la primejdia care-l amenința.

Odinioară, mergând la luptă, Rostoff avea teamă; acum însă nu simțea nici frica cea mai ușoară. Și asta nu fiind-că se obișnuise cu focul — nomeni nu se poate obișnui cu primejdia — ci fiind-că învățase cum să-și guverneze sufletul înainte de pericol. El se obișnuise în așa fel, ca mergând la luptă, să se gândească la orice afară de primejdie.

El înainta, alături de Ilin, printre copaci, smulgând din timp în timp frunzele ce-i veneau la îndemână, mângâind cu piciorul coastele calului, dând în păstrare, fără să se întoarcă pipa husarului dela spatele său, cu un aier nepăsător și liniștit ca și cum ar fi fost la plimbare. Și se mătnea văzând chipul răvășit al lui Ilin, care vorbea repede și într'una.

Rostoff cunoștea din experiență starea penibilă a așteptării primejdiei sau morții în care se afla tinărul ofițer și știa că numai timpul îl va schimba.

Soarele ieși pe deplin la răsărit și dispăru iar în dosul unui nor îngust; dar el reapăru după câteva minute și mai strălucitor sfâșind marginile norului. Totul fu luminat într'o clipă și dodată cu lumina aceasta izbucniră în avant-posturi, cele dintâi lovituri de tun.

(Va urma)

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

Revista teologică, organ pentru știința și viața bisericească. Apare de două ori pe lună. Redactor Dr. Nicolae Bălan. Redacția și administrația: Sibiu, Str. Reissenfels, 11. Cuprinsul:

Imn la centenarul seminarului „Andreian” Ioan Teculescu. Centenarul Seminarului „Andreian” Dr. Nicolae Bălan. Corespondența episcopului Gherasim Adamovici și mișcarea de emancipare a clerului și poporului românesc în anul 1791 Dr. S. Dragomir. Evenimente actuale din biserica catolică. Discuțiunea iscată pe urma articolului Prințepelui Max de Saxonia Arhim. I. Scriban. Evoluționismul și credința Dr. I. Broșu. Evenimente contemporane în biserica protestantă din Germania. Dr. Pavel Roșca. Un prieten sincer al poporului nostru Dr. Ioan Urban Iarnik. E indiferent ceoace credem? Dr. Romul Platoș. O convertire la creștinism în evul mediu D. Mărturisirea preoților Dr. Nicolae Bălan. Cine va fi Mitropolit-primat în România? Nichita Albu. Despre căsătorie Ioachim Părău. Cuvânt despre muncă Ioan Popa. Cuvântare rostită cu ocaziunea unei conferințe preoțești către preoții Gruii. Cuvânt la Dumineca 27 după Rusalii, de sf. Ioan Gură de aur trad. de Melchisedec. Jubileul seminarului „Andreian” Nicodim. Mișcarea literară Nicanor și Gh. Comșa. Cronică bisericească-culturală N. B. Gh. C. M. O. Tipicul cultului religios Cantorul.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare
Calendar pe anul 1912

Calendarul Lumea Ilustrată, a 1.50 + 20 fil. porto. Recomandat 45 fil.

„**Posnașul**” calendar umoristic ilustrat pe anul 1912, de E. Borcia à 60 fil., porto 10 fil.

„**Calendarul Săteanului**” à 30 fil., porto 10 fil.

„**Amicul Poporului**” à 70 fil., porto 10 fil.

„**Calendarul iubilare al Poporului român**” à 40 fileri, porto 10 fil.

„**Calendarul diecezan**” cu sematism 50 fil., fără sematism 30 fil., porto 10 fil.

Anunț literar.

A apărut:

„**Almanahul scriitorilor dela noi**”.

o foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, însirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o nuvelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de pretindenea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cel mai de seamă scriitor născuți dincoace de Carpați, azi în viață.

„**Almanahul scriitorilor dela noi**” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărgăritar prețios pentru fiecare casă românească! Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror scrie il cetește zilnic în ziare și prin reviste?

„**Almanahul scriitorilor dela noi**” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presel. Se arată, în facsimil capurile tuturor foilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„**Almanahul**” la sfârșit are și **Calendar pe 1912**, așa că ori cine cumpără „**Almanahul scriitorilor dela noi**”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „**Librăria Tribuna**” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„**Amintiri**” de Al. Cura

ca cel dintâi volum din „**Biblioteca scriitorilor dela noi**”, în care se vor tipări rînd pe rînd toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „**Amintiri**” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoșe limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurînduți o rară mulțămire sufletească.

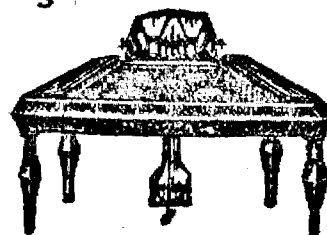
De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ea prezentare tehnică, mai ales ea e adevărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.
Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bor-nemisa) în Orăștie-Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 ni porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichiu și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«.)

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot cânta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaut, harmo-nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplăt. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.
Cluj-Kolozsvár
Golfi str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de
pălării
pentru domni și copii, albituri, cravate și toffelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

in de vânzare.

Hl. din anul 1911. — Să vinde și cu tolitru la 48 cor. alb, la 52 cor. roșu. vechiu la 60 cor. alb, la 62 cor. șiller. Rixling din anul 1902 la 80 coroane. —
Aurelia Dr. Petran,
Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 4.

„ECONOMUL” institut de credit și economii, Cluj.

CONCURS.
Direcțiunea »ECONOMULUI« publică concurs pentru nou creatul post de

revizor-agronom

cu misiunea de a revizui însoțirile de credit și împrumuturile dela sate și cu îndatorirea de a conduce acțiunea agrară a institutului în centru și de a organiza tovărășii economice, cursuri pentru analfabeți și conferințe agricole la țară. — Aplicarea va urma interimal pe un an de probă.
Oferenții vor binevoi a-și înainta ofertele dimpreună cu actele de legitimare și condițiile de retribuire la cari reflectează, cel mult până la 15 Decembrie 1911 st. n.
Cluj, 29 Novembrie 1911,
Direcțiunea »Economului«.

Caut 4 învățăcei

pentru prăvălia mea de modă, spețerie, sticlărie, hârtie și piele; — pe lângă condițiuni foarte favorabile.
Petru Bârsan,
comerciant în Bozovics.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,
Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunostințez onor. public, că în bransa arhitectonică execut toffelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. — Cu planuri și bugete servesc la cerere. — Comandele primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban

Caut un practicant

cu plată începătoare și pe lângă aplicare momentană. — A se adresa:
Wéber, bankbizományi iroda,
Világos.

Un candidat de avocat

cu practică bună și care știe bine limba română în scris și vorbit, află aplicare momentană în cancelaria avocatului
Dr. Mátyás Lázár, Sibiu
(Nagyszeben, Disznódi-u. 28.)

Se caută o crescătoare (bonă)

pentru un băiat de 4 ani. Locul este de a se ocupa imediat. — Ofertele să se adreseze administrației ziarului »Tribuna«. Arad.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă
Condiții convenabile de plată!
Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda
societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.
AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:
GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

A APĂRUT CALENDARUL JUBILAR AL POPORULUI ROMÂN

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul vișect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articolași literari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „Burdea re'nters la vechia lui letterie”

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie veșnică și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită în trei culori. Desemnat de artistul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministerii și a românilor din Budapesta în general. Conspectul exact al tuturor advocaților români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și vânzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la Administrația „Foil Poporului Român”, Budapesta, VII., István-ut 11.

Pește sărat,

din România și Rusia, sosit cu vagonul, ofer privaților și comercianților: **Taranka**, alb 100 klg. 70 coroane, alte soiuri mai ieftine precum: **Dererica**, mic și mare, **Sarân**, **Carjanea**, **MORUN** tăiat, **Somn** tăiat, **Somn** mic și mare.

Expediție zilnică în cant. mare și mică.

PETROVITS și PANTITS
Vorsooz, (Pö-ter.)

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzută cu marca de scutire »S. Maria de Mariacell« pe cari poporul le numește »Picături de Mariacell, pentru stomac«, de 30 de ani s'au întrebuințat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru orice casă. — Picăturile acestea au efect năntrecut la iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, încuierea scaunului, sgîrciuri de cap și de stomac, greață, amețeață, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbînare, etc. Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 160, sti lă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

BRÁDY K farmacie la »Regele Ungariei« în VIENA, I. Fleischmarkt 1/4. FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

Primul atelier de biliardo din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Csizmadia-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și uscat totfelul de *biliarde*, în stilul cel mai modern, primind pe lângă prețuri foarte moderate și reparaturi.

În grădina de iarnă a „Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc orice pretenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang. În cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină. Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák**, hotelier.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhogy și Nagyzerind.
(Aradmegyey)

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de orice lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltulei și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antnicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu Inscricțiunea »JACOBI«.

A apărut:

„Insemnările unui trecător”

crâmpieie din sbuciumările dela noi

de

Octavian Goga.

Prețul 3 cor. în România Lei 3.50 plus 30 fil. porto, recomandat 60 fileri.

Se poate comanda dela „Librăria Tribuna”, Arad.

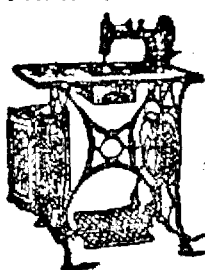
MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garzon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, pianse se trimit oriunde **pe lângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată.** Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem voiajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7
(Lângă primăria centrală.)

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer« calitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., centralbobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare soi 55 fl., cu luntre scufundătoare (súlyszűtő karikahajós) — centralbobin fără sunet, artistic lucrate, un adevărat decor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — livrează:

KRAUSZ HENRIK,

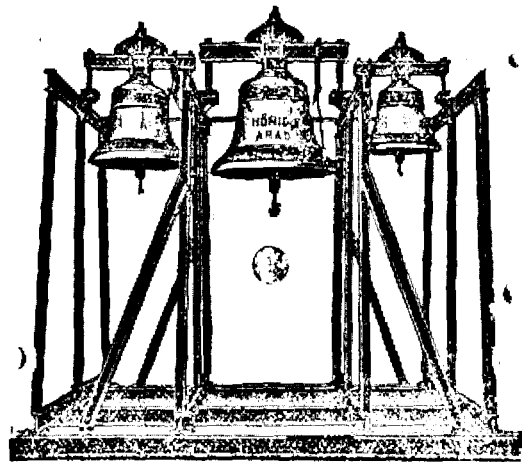
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.
Resnzătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

Frideric Höning

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întreținere, clopotele se pot suti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se ciatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

OH! DOAMNE

Mă nădușe afurisita de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger« m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ríng Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Györök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

Gine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Greciun & Voda

din Lușoș,

care dispune de căzănării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.

(Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

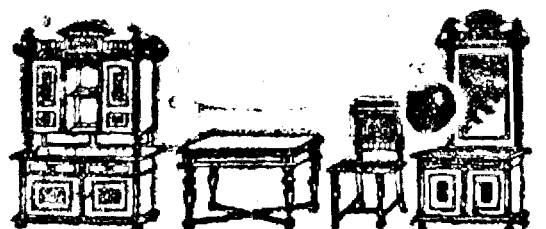
Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare, construiți de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soi de icoane bisericești. Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

templar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. — Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1½ filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

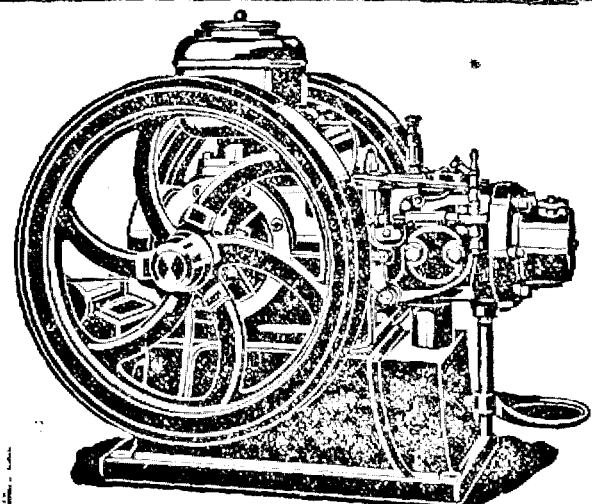
Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Indărățul Operei)

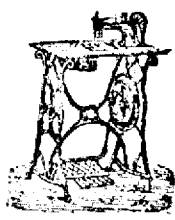
Condițiuni favorabile.

Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

M. Schromm
mehanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur

marele său atelier mehanic aranjat în Braşov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în această bransă, precum :

maşini de cusut, biciclete, gramofone şi apaducte, pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

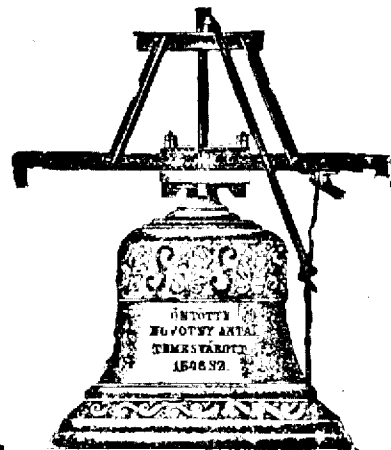

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Sports în 1896

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui
ANTONIU NOVOTNY TIMIŞOARA - FABRIC.

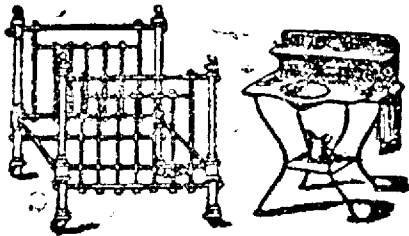
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanţie, de mai mulţi ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** ventate şi preţiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S şi au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca şi spre turnarea de toate de metal. Preţuri-courante ilustrate gratis

Telefon Nr. 847.

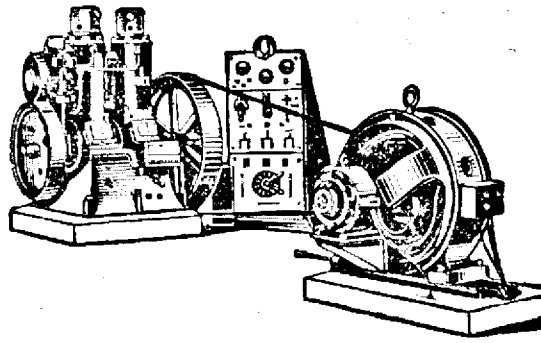
Garai Károly,
fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut 11. colţul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — expediţie internaţională în toate părţile lumii. Reprezentat în toate oraşele mai mari din ţară şi străinătate.

UZINĂ ASORTATĂ CU
INSTALAŢII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei b ut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptu benzil ş, gaz şi gaz condensa

Maşini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale şi turbine.

Auspiciile inginerilor şi prelmnarele de spese le pune bucuros la dispoziţie.

„ELEKTRA”
soc. pe acţii pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11|L. Telefon 84—64.

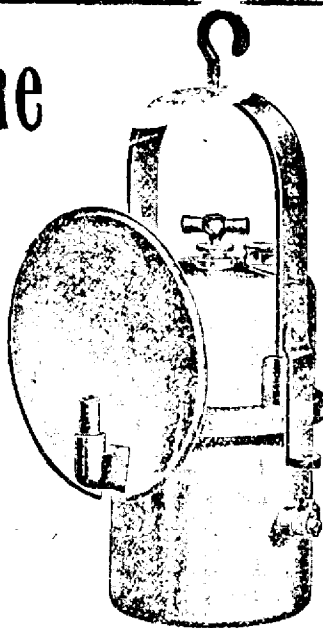
Lampe pentru mine

şi tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

S'a deschis

Se poate comanda şi prin telefon Nr. 857.

Fabrica de pâine

Dózsa

Se afă în toate prăvăliile mai de seamă!

Radnai-ut 11

Magazie de articli pentru biserică şi preoţi.

GEORGE JANCOVICI, ARAD,
Forray-utca 2.

Postavuri de re-
verenzi-, brîuri
preoteşti-, roşii,
vânate şi negre.

Aduc la cunoştinţa onoratului public, că au sosit
noufăţile de toamnă şi de iarnă
în stoffe, mătăsuri, delainuri, zefyruri, cretoane,
batisturi, — ciorapi împletiţi în temniţă — şi
multe alte articole cari nu se pot toate însira

Cea mai bogată
magazie în articli
pentru sfintele
biserici şi preoţi.

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în
magazinurile noastre, ori prin agenții firmei.

Prețurile pe acții de mașini de cusut

Singer Co.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

Pe cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Atelierul de dentistică

Radu Novák.

Arad.

Am onoarea a aduce la cunoștința
publică românească, că la 1 No-
vembre a. c. mi-am mutat atelierul
meu de dentistică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde îl voi măști și aranja după
cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicu-
lui românesc din provincă, m'am ho-
tărit să deschid în Budapesta un

**Birou de informații și
Agenție românească.**

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză dau în restimp de 2—3
zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile
în modul cel mai cinstit. Urgitez rezol-
virea petițiilor. Vorbesc în persoană cu
referentul cauzei și rog rezolvire favo-
rabilă. Fac totfelul de mijlociri comer-
ciale și comande. Prețuri moderate,
serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapesta, Lajos-u. 141. III. 19.

Telefon 982.

Balog Sándor,

carnățarie și depozit de șuncă
de Praga.

Budapesta, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună,
fără os, care e cea mai
preferabilă comercianți-
lor, — putându-se tăia
excelent.

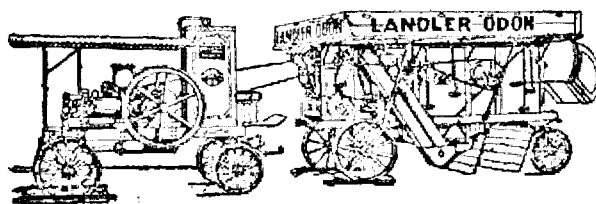

Recomandă diferite soiuri de cână-
țării cu prețuri ieftine — Catalog
trimite gratuit.

Patentată originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu o'ei natural

în urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate mo-
toarele de acest fel
având o putere de 2—300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale

și la totfelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! Garanție deplină!

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.

Catalog la cerere trimite gratis.

**Landler Ödön, Motortelepe,
Budapesta, Lovag u. 2.**

Cele mai minunate manșoane,
și cele mai moderne boauri
se pot căpăta cu prețurile cele mai
ieftine în magazinul de blănării alui

MAYER MIKLÓS

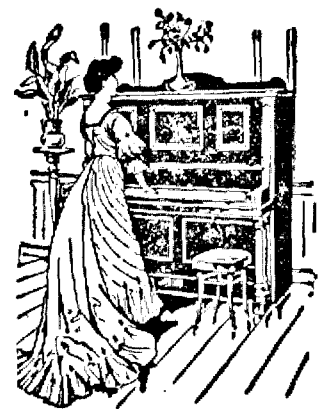
Arad, Strada Kossuth 5.

(Casa proprie).

Tot acolo se primesc spre repa-
rare tot felul de blănării fine cu
— prețurile cele mai moderate. —

Abonați și răspândiți ziarul „TRIBUNA“.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani.
Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

**TRISKA J. Cluj — Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.**

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit plane: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

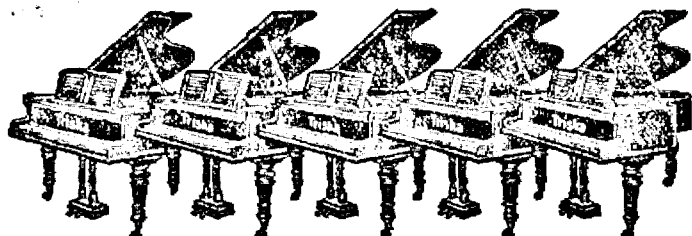
Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

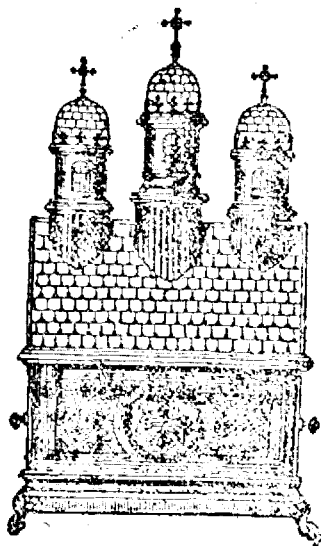
Efectuează reparaturile cele mai gîngășe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpă-
rătorilor. — Telefon 419.

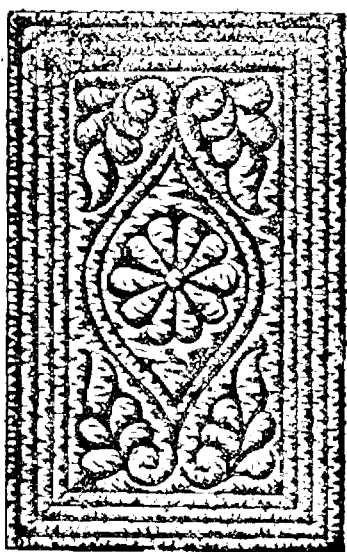

Telefon 116-53.

Stiassny és Novák

turnătorie artistică de metal.
Budapest, VI., Váci-ut 179. sz.

Lucrează diferite decoruri la edificii, cripte. Toarnă diferite părți pentru mașini precum și table cu inscripția pentru avocați, medici și ingineri. Table cifrate cu inscripția numelor de strade pentru orașe și sate, cu prețuri ieftine.

Bartlensky János,

plaponar și tapetier.
Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția public din loc și împrejurime atelierul său renovat de plapoane și tapițerie. Primește ori-ce lucru de branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141|r

In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50-60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în
bransa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două culori (double) pentru costume, catifea, etc., precum și costume gata sau după măsură, flanele și barchete, boa și muffuri. Cele mai moderne stafiruri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc.

Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide!

Serviciu prompt!

Toate articolele necesare pentru economia de câmp și lucrări de fabrică.

Instrumente și mașini moderne, fabricație americană și engleză. Canale și țevi pentru conducerea apei, gazului și aburului. Oleiuri americane și rusești pentru ungerea osilor calitatea cea mai bună. Garnituri complete pentru fabrici, ateliere, mori, iluminare electrică, transmisiune de puteri, băi, încălzire, opaducte, pompe, articole agricole. Pietri de mori, motoare și locomobile cu gaz, benzin și olei.

Walder Arthur,

Arad, Ferencz-tér 1|b

Cereți catalog!

Telefon 871.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeț — Versecz, Strada principală
(În palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu-șiruri
Satin-Gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Raye
Pichet cu șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile
Măsărițe de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Frotfler
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru
pat
Ștergare p. bucătărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturi în culori pentru haine, Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame, domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru domni după măsură, se efeptuiesc solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se efeptuiesc solid și prompt.